

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi puolustusvoimista annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi puolustusvoimista annettua lakia siten, että puolustusvoimien hallintorakenteesta tulisi kolmiportainen. Sotilasläänit esikuntineen lakkautettaisiin ja aluetoimistoihin perustuvaa alueellista organisaatiota uudistettaisiin. Sotilaslääniä esikuntien tehtävät siirrettäisiin puolustushaaraesikunnille, eräille joukko-osastoille ja aluetoimistoille.

Esityksen tavoitteena on puolustusvoimien hallinnon ja organisaation uudistaminen ja pysyvien kustannussäästöjen aikaansaaminen. Puolustusvoimien rauhan ajan rakenne supistettaisiin vastamaan pienentyviä ikäluokkia ja sodan ajan koulutustarvetta.

Puolustusvoimiin perustettaisiin Puolustusvoimien logistiikkalaitos, jonne keskitettäisiin valtakunnallisesti puolustusvoimien materiaalihankinnat, ympäristöasioiden käsittely sekä logistiikan järjestelyt. Lisäksi laitos vastaisi puolustusvoimien muusta materiaalihallinnosta, hankintatoimesta sekä terveydenhuollon järjestämisestä.

Asevelvollisuuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että varusmiesten kotimaan lomamatkat koti- tai asuinpaikkakunnalle säädettäisiin maksuttomiksi.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi puolustusvoimien virka-avusta poliisille annettua lakia, terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annettua lakia, Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annettua lakia, aluevalvontalakia, rajavartiolaitos-, sotilasoikeudenkäyntilakia ja kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annettua lakia.

Viimeksi mainittu laki ja varusmiesten maksuttomia lomamatkoja koskeva asevelvollisuuslain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014. Muut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	5
1 JOHDANTO.....	5
2 NYKYTILA.....	5
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	5
2.1.1 Puolustusvoimien organisaatio ja hallinto.....	5
2.1.2 Puolustusvoimien järjestämä terveydenhuolto.....	6
2.1.3 Varusmiesten maksuttomat lomamatkat.....	7
2.1.4 Aluevalvontaan liittyvät luvat.....	7
2.1.5 Kemiallisten aseiden kieltosopimus.....	8
2.2 Kansainvälinen kehitys.....	8
2.2.1 Yleinen kehitys.....	8
2.2.2 Rakenneuudistukset.....	8
2.3 Nykytilan arviointi.....	9
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	10
3.1 Tavoitteet.....	10
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	11
3.3 Keskeiset ehdotukset.....	12
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	12
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	12
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	13
4.3 Ympäristövaikutukset.....	14
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	14
4.4.1 Vaikutukset sukupuolten väliseen tasa-arvoon.....	14
4.4.2 Aluekehitysvaikutukset.....	14
4.4.3 Kielelliset vaikutukset.....	15
4.4.4 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset.....	15
5 ASIAN VALMISTELU.....	15
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	15
5.1.1 Puolustusvoimauudistuksen valmistelu.....	15
5.1.2 Työryhmä.....	16
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	16
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	17
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	17
1.1 Laki puolustusvoimista.....	17
1.2 Asevelvollisuuslaki.....	20
1.3 Laki puolustusvoimien virka-avusta poliisille.....	21
1.4 Laki Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa.....	22
1.5 Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa.....	22
1.6 Aluevalvontalaki.....	23
1.7 Laki kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta.....	23
1.8 Rajavartiolaki.....	23

1.9	Sotilasoikeudenkäyntilaki	23
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	23
3	VOIMAANTULO JA SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET	24
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	24
	LAKIEHDOTUKSET	27
	Laki puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta	27
	Laki asevelvollisuuslain muuttamisesta	31
	Laki puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain 3 §:n muuttamisesta	33
	Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta	34
	Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta	36
	Laki aluevalvontalain 20 ja 22 §:n muuttamisesta	37
	Laki kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 4 ja 10 §:n muuttamisesta	38
	Laki rajavartiolain 79 §:n muuttamisesta	39
	Laki sotilasoikeudenkäyntilain 11 §:n muuttamisesta	40
	LIITTEET	41
	RINNAKKAISTEKSTIT	41
	Laki puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta	41
	Laki asevelvollisuuslain muuttamisesta	49
	Laki puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain 3 §:n muuttamisesta	53
	Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta	54
	Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta	56
	Laki aluevalvontalain 20 ja 22 §:n muuttamisesta	58
	Laki kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 4 ja 10 §:n muuttamisesta	60
	Laki rajavartiolain 79 §:n muuttamisesta	62
	Laki sotilasoikeudenkäyntilain 11 §:n muuttamisesta	63
	ASETUSLUONNOKSET	64
	Asetus sotilas- ja palvelusarvoista sekä puolustusvoimien tunnusluvasta annetun tasavallan presidentin asetuksen 16 §:n muuttamisesta	64
	Asetus toimivallan jaosta sotilaskäskyasioissa annetun tasavallan presidentin asetuksen muuttamisesta	65
	Asetus puolustusvoimista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta	66
	Asetus aluetoimistoista	68
	Asetus naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun asetuksen muuttamisesta	69
	Asetus Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetun asetuksen muuttamisesta	70
	Asetus terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun asetuksen muuttamisesta	71

Asetus vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n muuttamisesta.....	72
Asetus aluevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 ja 10 §:n muuttamisesta.....	73
Asetus suoja-alueista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n kumoamisesta.....	74
Asetus kemikaalilain valvontaviranomaisista puolustusvoimissa annetun asetuksen 2 §:n muuttamisesta.....	75
Asetus sotilasoikeudenkäyntiasetuksen 2 §:n muuttamisesta.....	76
Asetus asevelvollisuuslaissa ja terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa tarkoitetuista etuuksista annetun puolustusministeriön asetuksen 8 §:n kumoamisesta.....	77
Asetus sotilasräjähteistä annetun puolustusministeriön asetuksen 2 §:n muuttamisesta.....	78

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmassa, joka annettiin valtioneuvoston tiedonantona eduskunnalle 23 päivänä kesäkuuta 2011 (VNT 2/2011 vp), on sovittu, että hallitus käynnistää puolustusvoimien laajan uudistamisen. Se valmistellaan parlamentaarisella pohjalla. Puolustusvoimauudistuksen tavoitteena on varmistaa, että puolustusvoimilla on edellytykset täyttää lakisääteiset tehtävänsä sekä ylläpitää Suomen sotilaallinen puolustuskyky 2020-luvulle.

Hallitusohjelman mukaan puolustusvoimauudistuksella sopeutetaan puolustusvoimat pieneneviin ikäluokkiin ja kasvaviin kustannuspaineisiin ylläpitäen ja kehittäen puolustuksen ennaltaehkäisykykyä. Uudistuksen lähtökohtana ovat kriisiajan puolustusvoimien mitoitus ja tehokas toiminta. Puolustusvoimien säästöohjelman toteuttaminen edellyttää sopeutustoimien aloittamista välittömästi vaalikauden alussa.

Tasavallan presidentti ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta päättivät kokouksessaan 7 päivänä lokakuuta 2011 käynnistää uuden turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon valmistelut. Kokouksessa käsiteltiin osana selonteon valmistelua myös puolustusvoimien rakenneuudistustyön aloittamista.

Työn eri vaiheita esiteltiin ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan seminaareissa. Uudistuksen keskeinen sisältö linjattiin tasavallan presidentin ja ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan yhteisessä kokouksessa 8 päivänä helmikuuta 2012. Puolustusvoimauudistusta ryhdyttiin toteuttamaan puolustusministeriön ohjauksessa.

Puolustusvoimauudistuksen lähtökohtia ovat puolustusvoimien nykyisten tehtävien säilyminen, yleisen asevelvollisuuden toimuuden varmistaminen sekä puolustusperiaatteen kehittäminen alueellisen puolustuksen pohjalta.

Puolustusvoimien rakenne on sopeutettava nykytasosta alempaan vuosittaiseen rahoituskehyykseen vuoteen 2015 mennessä.

2 Nykytila**2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö****2.1.1 Puolustusvoimien organisaatio ja hallinto**

Puolustusvoimien tehtäviä, toimivaltaa, organisaatiota ja hallintoa koskevat perussäännökset ovat puolustusvoimista annetussa laissa (551/2007). Laki tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Puolustusvoimien päätehtäviä ovat lain 2 §:n mukaisesti Suomen sotilaallinen puolustaminen, muiden viranomaisien tukeminen ja osallistuminen kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan.

Tasavallan presidentti on perustuslain mukaan puolustusvoimien ylipäällikkö. Puolustusvoimat on puolustusvoimista annetun lain 24 §:n mukaan hallinnollisesti puolustusministeriön alainen.

Puolustusvoimissa on puolustusvoimista annetun lain 24 §:n 2 momentin mukaan puolustusvoimain komentaja, pääesikunta, maavoimat, merivoimat ja ilmavoimat, aluehallinnon esikuntia, sotilaslaitoksia, joukko-osastoja ja muita hallintoyksiköitä sekä maakuntajoukkoja ja Maanpuolustuskorkeakoulu. Puolustusvoimissa on lisäksi lain 24 §:n 3 momentin mukaan puolustusvoimien käytössä olevista alueista ja niillä sijaitsevista hallintoyksiköistä koostuvia varuskuntia.

Maan jakamisesta sotilaslääneihin ja alue toimistoihin säädetään valtioneuvoston asetuksella (961/2007).

Sotilasläänin esikunta on puolustusvoimista annetun lain 28 §:n 1 momentin mukaan maavoimien esikunnan alainen aluehallintoviranomainen. Sotilasläänien tehtäviin on kuulunut vastata alueensa maanpuolustuksen suunnittelusta, valmistelusta ja johtamisesta.

Lisäksi sotilasläänit perustavat puolustushaaroille ja rajavartiolaitokselle joukkoja sekä muodostavat ja jakavat maavoimien tilanekuvaa maavoimien esikunnan määräämällä tavalla.

Sotilasläänin esikunnan tehtävänä on toimia asevelvollisuuslaissa (1438/2007) tarkoitettuna asevelvollisrekisterin pitäjänä. Sotilasläänin esikunta voi tehdä päätöksen virka-

avun antamisesta puolustusvoimien virkaavusta poliisille annetun lain (781/1980) perusteella. Lisäksi sotilasläänin esikunnassa käsitellään Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetussa laissa (645/1985) tarkoitetut lykkäys- ja vapautusasiat.

Aluetoimisto on puolustusvoimista annetun lain 28 §:n 1 momentin mukaan sotilasläänin esikunnan alainen aluehallintoviranomainen. Aluetoimistot on organisoitu hallinnollisesti kahdella tavalla: ne toimivat joko itsenäisinä yksikköinä tai osana alueella toimivaa puolustusvoimien joukko-osastoa. Aluetoimistojen tehtävänä on asevelvollisuuslain 5 §:n 1 momentin perusteella suunnitella ja johtaa sotilaallista maanpuolustusta alueillaan, järjestää kutsunnat sekä käsitellä asevelvollisuutta koskevia asioita. Asevelvollisuutta koskevia asioita ovat esimerkiksi palvelupaikan ja -ajankohdan siirtoon liittyvät asiat sekä kertausharjoituksista vapauttamista koskevat asiat.

Aluetoimistot käsittelevät myös asevelvollisuusasioissa oikaisuvaatimukset päätöksiin, jotka on tehnyt aluetoimisto, kutsuntalautakunta tai joukko-osasto. Oikaisuvaatimus on tehtävä asevelvollisen kotipaikan mukaan määräytyvälle aluetoimistolle. Oikaisuvaatimus toimitetaan päätöksen tehneelle viranomaiselle. Kutsuntalautakunnan päätöstä koskeva oikaisuvaatimus toimitetaan kuitenkin aluetoimistolle.

Sotilaslaitos, joukko-osasto ja varuskunta ovat puolustusvoimista annetun lain 28 §:n 1 momentin mukaan puolustusvoimien paikallishallintoviranomaisia. Maakuntajoukot ovat puolustusvoimista annetun lain 28 §:n 4 momentin perusteella puolustusvoimien kokoonpanoon kuuluvia alueellisia joukkoja.

Puolustushaarojen materiaalilaitokset vastaavat suorituskyvyn rakentamisen ja ylläpidon prosesseista sekä puolustusmateriaalihankinnoista. Lisäksi Itä-, Etelä-, Länsi- ja Pohjois-Suomen Huoltorykmentit vastaavat sotilaslääniensä alueella täydennysten, kunnossapidon, kuljetusten ja huoltopalvelujen järjestelyistä.

Puolustusvoimista annetun lain 29 §:n mukaan puolustusministeriö päättää puolustusvoimain komentajan tai pääesikunnan esityksestä:

1) pääesikunnan, puolustushaaraesikunnan ja Maanpuolustuskorkeakoulun sijoituspaikasta sekä aluehallinnon esikunnan, sotilaslaitoksen, joukko-osaston tai muun yksikön perustamisesta, sijoituspaikasta ja lakkauttamisesta ja

2) muistakin kokoonpanojen tai johtosuhteiden muutoksista, joilla on merkittävää yhteiskunnallista, taloudellista tai henkilöstöön liittyvää vaikutusta.

Puolustusvoimain komentajalla on oikeus muilta osin päättää yksityiskohtaisista kokoonpanoista ja johtosuhteista. Puolustusministeriö tulee pitää tietoisena näitä asioita koskevasta valmistelusta.

2.1.2 Puolustusvoimien järjestämä terveydenhuolto

Terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain (322/1987) 1 §:n nojalla puolustusvoimat järjestää terveydenhuoltovastuullaan olevien henkilöiden terveydenhuollon. Terveydenhuolto voidaan lain 8 §:n perusteella järjestää hankkimalla palveluja kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta siten kuin siitä näiden kanssa erikseen sovitaan.

Puolustusvoimien terveydenhuolto käsittää lain 2 §:n perusteella terveydenhoidon ja sairaanhoidon. Terveydenhoitoon kuuluu henkilö- ja joukkokohtainen terveydenhoito sekä ympäristöterveydenhuolto. Sairaanhoidon kuuluu ensiapu, sairaankuljetus, avohoito sekä sairaalahoito.

Puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla ovat lain 3 §:n mukaisesti asevelvollisuuslain ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) nojalla puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa palvelevat palvelusaikanaan sekä sotilasvirkaan koulutettavat opiskelijat.

Sairaanhoidon annetaan silloin, kun sairaus, vamma tai vika on ilmennyt, todettu tai pahentunut palveluksen aikana tai kun kyseessä on asianomaisen palvelukseen astuessa todettu hoitoa vaativa sairaus, vamma tai vika, joka ei ole estänyt palvelukseen hyväksymistä.

Lain 4 §:n mukaan puolustusvoimat järjestää työterveyshuoltoon kuuluvan palveluskelpoisuuden arvioinnin. Puolustusministeriö

voi päättää, että terveydenhuoltopalveluja annetaan erityisestä syystä myös muille.

Lain 6 §:ssä säädetään, että puolustusvoimien terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat puolustusministeriön alaisena pääesikunnalle. Poikkeusolojen terveydenhuollon alueellisesta suunnittelusta ja operatiivisesta johtamisesta vastaavat puolustushaarojen esikunnat. Perustason terveydenhuollon järjestelyistä vastaavat Sotilaslääketieteen keskus sekä sen alaiset varuskuntien terveysasemat.

Puolustusvoimissa on lain 7 §:ssä säädetyn mukaisesti terveydenhuollon järjestämistä varten terveydenhuoltohenkilöstö sekä tarpeelliset terveydenhuollon toimipaikat, Sotilasapteekki ja lääkintävarikko siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

2.1.3 Varusmiesten maksuttomat lomamatkat

Asevelvollisuuteen kuuluvista etuuksista säädetään asevelvollisuuslain 11 luvussa. Asevelvollisuuslain 104 §:n mukaan varusmies saa palvelusaikanaan vähintään kaksi edestakaista lomamatkaa palveluskuukautta kohden tai korvauksen matkakustannuksista koti- tai asuinpaikkakunnalleen taikka erityisestä syystä myös muulle sellaiselle paikkakunnalle Suomessa, jonne hänellä on erityisiä henkilökohtaisia siteitä. Ulkomailla vakinaisesti asuvalla on palvelusaikanaan oikeus vähintään yhteen lomamatkaan koti- tai asuinpaikkakunnalleen ulkomailla. Matka on tehtävä olosuhteet huomioon ottaen valtiolle edullisimmalla tavalla.

Puolustusministeriön asetuksella asevelvollisuuslaissa ja terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa tarkoitetuista etuuksista (1444/2007) säädetään tarkemmin matkakustannusten korvaamisesta ja maksuttomien lomamatkojen lukumäärästä. Asetuksen 8 §:n mukaan asevelvollisuuslain 104 §:ssä tarkoitettujen maksuttomien lomamatkojen määrä Suomessa on 180 päivää palvelevalla 18 matkaa, 270 päivää palvelevalla 29 matkaa ja 362 päivää palvelevalle 39 matkaa. Käytännössä nykyisin valtaosa varusmiesten lomamatkoista on maksuttomia, sillä 270 päivää ja 362 päivää palvelevien osalta lomamatkojen määrä on nykykäy-

tännöllä riittänyt ilmaisiin lomamatkoihin. Lyhimmän palvelusajan eli 180 päivää palvelevien osalta on kuitenkin ollut mahdollista, että kaikki lomamatkat eivät ole olleet varusmiehille maksuttomia.

Varusmiespalvelusajat lyhenevät 15 vuorokaudella 1 päivästä helmikuuta 2013 lähtien (laki asevelvollisuuslain muuttamisesta 310/2012, HE 37/2012 vp). Uudet varusmiespalvelusajat ovat 165 päivää, 255 päivää sekä 347 päivää.

2.1.4 Aluevalvontaan liittyvät luvat

Aluevalvontalaissa (755/2000) säädetään Suomen alueellisen koskemattomuuden valvonnasta ja turvaamisesta. Aluevalvontalain 16 §:n nojalla valtakunnan turvallisuuden ja aluevalvonnan järjestämisen kannalta tärkeitä rajoiltaan tarkkaan määritettyjä Suomen aluevesien osia voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää suoja-alueiksi, joilla liikkuamista ja muuta toimintaa rajoitetaan siten kuin tässä laissa säädetään. Suoja-alue ei saa olla laajempi kuin valtakunnan turvallisuuden ja aluevalvonnan järjestämisen vuoksi on välttämättä tarpeen. Suoja-alueet merkitään suomalaisiin merikarttoihin.

Aluevalvontalain 17 §:n mukaan suoja-alueella ei saa ilman lupaa harjoittaa laitesukellusta eikä merenkulkuun tavanomaisesti kuulumatonta vedenalaista toimintaa, kalastaa pohjaa laahaavalla tai raskaalla pohjaan ankkuroitavalla pyydyksellä, kuten nuotalla, troolilla tai isorysällä, ankkuroida suomalaisiin merikarttoihin merkittyjen ankkuripaikkojen ulkopuolelle muulla kuin huviveneellä, ellei se ole merenkulun turvallisuuden, ylivoimaisen esteen tai hätätilanteen takia välttämätöntä eikä liikkua yleisellä vesialueella yleisen väylän ulkopuolella 100 metriä lähempänä sellaisia puolustusvoimien käytössä olevia maa-alueita, joille maihinousu on lain nojalla merkitty kielletyksi.

Aluevalvontalain 17 §:n mukaan suoja-alueen rajoituksiin liittyvissä lupa-asioissa toimivaltaisena lupaviranomaisena toimii puolustusvoimien joukko-osasto. Joukko-osastoista tehtäviä hoitavat tällä hetkellä Suomenlahden meripuolustusalue sekä Saaristomerien meripuolustusalue. Suoja-alueilla on rajoitettu etenkin toimintaa, jolla voidaan

aiheuttaa vahinkoa valvontalaitteille tai aluevalvonnassa käytettäville tiedonsiirtojärjestelmille. Vahinkoa voi aiheuttaa muun muassa nuotta- ja troolikalastus sekä laitesukellus. Puolustusvoimien joukko-osaston päätökseen lupa-asiassa voi hakea muutosta hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaisesti.

Lupaviranomaisesta sekä luvan hakemisesta ja hakemukseen liitettävistä lupaharkinnan kannalta tarpeellisista selvityksistä samoin kuin luvan voimassaolosta säädetään tarkemmin aluevalvonnasta annetulla valtioneuvoston asetuksella (971/2000). Aluevalvontalain 17 §:n mukaisia lupa-asioita on alle 300 vuodessa. Suurin osa suoja-alueuvista koskee laitesukellusta ja kalastusta.

2.1.5 Kemiallisten aseiden kieltosopimus

Kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämisestä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetussa laissa (346/1995) määritellään yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelon 1 kemikaalien käsittely luvanvaraiseksi toiminnaksi. Edellä tarkoitettua Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen myöntämää lupaa ei vaadita Puolustusvoimien Teknilliseltä Tutkimuslaitokselta, joka on kuitenkin ilmoitusvelvollinen Kemiallisten aseiden kieltojärjestölle.

Yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 1 tai 2 mainittuja kemikaaleja ja lähtöaineita ei saa tuoda muista kuin sopimuspuolena olevista valtioista. Tämä kieltö ei kuitenkaan koske näytteitä, jotka Puolustusvoimien Teknillinen Tutkimuslaitos ulkoasiainministeriötä etukäteen kuultuaan vastaanottaa yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien kemikaalien todentamiseen liittyviä tutkimuksia varten.

2.2 Kansainvälinen kehitys

Seuraavassa arvioidaan asevoimien yleistä kehitystä Euroopassa. Lisäksi yksityiskohtaisemmin tarkastellaan Ruotsissa, Norjassa ja Alankomaissa viime vuosina tehtyjä ratkaisuja vastaavankaltaisissa rakenteellisissa uudistuksissa. Vertailut ovat vain suuntaa antavia johtuen kunkin maan erilaisesta puolustus-

ratkaisusta, asevoimien tehtävistä ja rakenteesta sekä sotilaallisen maanpuolustuksen resurssiperustasta.

2.2.1 Yleinen kehitys

Kylmän sodan päättymisen jälkeen puolustusratkaisujen ja asevoimien kehitystä Euroopassa ovat ohjanneet arviot sodan kuvan muutoksesta, teknologian kehitys sekä operaatioiden tarpeet. Asevoimien varautumisen painopiste on siirtynyt asteittain massamaisesta sodankäynnistä täsmäiskuina toteutettaviin operaatioihin ja vaativiin monikansallisiin kriisinhallintaoperaatioihin. Samaan aikaan asevoimien ylläpitoon ja kehittämiseen käytettävät voimavarat ovat pääosin pienentyneet.

Uhkakuvan muutos on näkynyt useiden maiden asevoimien kehityssuuntauksina, joita ovat muun muassa asevoimien tehtävien yhdistyminen maan sisäisen turvallisuuden tehtäviin, aluepuolustuksesta luopuminen, joukkovahvuuksien supistaminen, sotavarustuksen vähentyminen ja ammattiarmeijoiden yleistyminen. Monessa valtiossa asevoimien kehittäminen on myös ollut sidoksissa sotilaalliseen liittoutumiseen.

Vaativat kriisinhallintaoperaatiot ovat asettaneet uudenlaisia vaatimuksia asevoimien suorituskyvylle ja rakenteille. Joukkojen tulee olla monikäyttöisiä, joustavia ja kevyitä. Vanhentuneista ja uusiin uhka- tai käyttötilanteisiin soveltumattomista suorituskyvyistä on luovuttu.

Armeijoiden joukkovahvuuksien leikkaukset ovat Euroopassa vuosina 1990 – 2010 olleet huomattavia. Suurista liikekannallepanoon perustuvista reserviläisjärjestelmistä on Euroopassa siirrytty asteittain kohti ammattiarmeijoita. Nykyisin pääosa Keski- ja Etelä-Euroopan maiden asevoimista on ammattiarmeijoita. Pohjoismaissa varusmieskoulutusjärjestelmä on Suomen lisäksi jäljellä Norjassa ja Tanskassa. Näissäkin maissa varusmieskoulutuksen suorittaneiden määrä on pienentynyt merkittävästi.

2.2.2 Rakenneuudistukset

Asevoimien doktriinin ja tehtävien muutokset ovat aiheuttaneet merkittäviä johtami-

sen ja hallinnon rakenneuudistuksia. Joukkojen määrän väheneminen, aluepuolustuksesta luopuminen ja yksikkötyyppien muuttuminen koulutuskeskuksista operatiiviseksi yhtymiksi on mahdollistanut johtamis- ja hallintorakenteiden madaltamisen sekä rauhan ajan että sodan ajan asevoimissa. Ammattiarmeijoissa rauhan ja kriisiajan rakenne on käytännössä sama.

Useissa Euroopan maissa alueellinen organisaatiotaso on lakkautettu tai uudistettu aluepuolustuksesta luovuttaessa. Esimerkiksi Alankomaissa alueellinen vastuu on annettu prikaatitason yhtymille. Muun muassa Alankomaissa, Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa puolustushaarat johtavat suoraan joukko-osastoja ja operaatioissa olevat joukot ovat suoraan asevoimien yhteisoperaatiosta vastaavan johtoportaan johdossa.

Asevoimien tehtävien painotuksen muutos, organisaatioiden madaltaminen ja hallintorakenteiden uudistus ovat mahdollistaneet myös toimintatapojen uudistuksen. Esimerkiksi Alankomaissa, Ruotsissa ja Norjassa on tukitoiminnat ja materiaalitoinnot koottu keskitetysti omiin laitoksiin. Alankomaissa ja Norjassa asevoimien ”konsernijohtoisuutta” on lisätty ja puolustushaarojen itsenäisyyttä vähennetty keskittämällä niiden toiminta operointiin ja operaatioihin.

Edellä kuvatut kehityssuuntaukset ovat johdaneet yhteistyön lisääntymiseen eri maiden asevoimien kesken. Suorituskykyjen yhteiskäyttöön ja jakamiseen liittyvien hankkeitten kautta pyritään kehittämään suorituskykyä ja saavuttamaan säästöjä. Yhteistyö sotilasliitoissa, yhteistyöfoorumeilla ja kahdenvälisesti mahdollistaa joukkojen yhteistoimintakyvyn kehittämisen sekä yhteisten hankkeiden toteuttamisen.

Suomen puolustusjärjestelmän selkeä ero vertailumaihin liittyy puolustushaarojen asemaan. Suomessa puolustushaarat osallistuvat puolustusjärjestelmän suunnitteluun ja kehittämiseen ja vastaavat suorituskyvyn käytöstä: maa-, meri- ja ilmaoperaatioiden suunnittelusta, johtamisesta ja toteutuksesta.

2.3 Nykytilan arviointi

Puolustusvoimien uudistamisen välttämättömyys on tunnustettu jo ennen nykyistä ta-

loudellista tilannetta. Valtiontalouden paineiden ohella keskeisiä muutostarpeen tekijöitä ovat toiminnan yleinen kallistuminen, materiaalin vanheneminen sekä ikäluokkien pieneneminen.

Viimeisen kahden vuosikymmenen aikana puolustusvoimien johtamis- ja hallintorakennetta on uusittu useaan otteeseen. Rauhan ajan johtamisrakenne on edelleen moniportainen muodostuen neljästä tasosta: puolustusvoimain komentaja ja pääesikunta, puolustushaarat, sotilasläänit ja aluetoimistot sekä joukko-osastot tai laitokset. Rakenne perustuu kolmeen puolustushaaraan.

Pääesikunnan tehtävät ja organisaatio on uudistettu tavoitteena vahvistaa puolustusvoimien kokonaiskehittämistä ja yhteisoperaatioiden suunnittelua ja johtamista. Alueellisten johtoportaiden määrää on karsittu. Osa sotilaslääneistä on muutettu aluetoimistoiksi. Nykyisessä hallintorakenteessa on yhteensä 51 hallintoyksikköä, joista varusmiehiä kouluttavia joukko-osastoja on 25.

Puolustushaaroille ja joukko-osastoille on annettu laajoja kokonaisvaltaisia tehtäviä sekä vastuu toiminnan ja tukipalvelujen järjestämisestä. Yleisenä ongelmana on ollut toimintojen päällekkäisyys. Puolustusvoimien ydin- ja tukitoimintoja ei ole yksiselitteisesti määritelty. Hallintorakenteesta on muodostunut raskas ja työvoimavaltainen. Joillakin toimialoilla on siirrytty osittain tilaajatuottaja -malliin perustuvaan palvelutuotantoon. Tukipalvelujen toimintaperiaate ei ole yhtenäinen eikä tue ydintoiminnan tehostamista.

Puolustusvoimien logistiikkajärjestelmän nykytila on välivaihe puolustushaarioihin eriytetyn logistiikan ja täysin integroidun yhteisen järjestelmän välillä. Maavoimilla on vastuu puolustusvoimien yhteisestä materiaalista. Puolustushaarojen logistiikkaan liittyvät vastuut eivät ole yhteneviä. Nykyrakenteissa esiintyy toiminnallista ja rakenteellista päällekkäisyyttä sekä toimintatapojen ja -mallien epäyhtenäisyyttä.

Kehysleikkaukset, sisäisten kustannus- ja menopaineiden kattaminen budjetin sisällä sekä menorakenteen joustamattomuus ovat hallituskaudella johtamassa toiminnan tason merkittävään laskuun sekä pidemmällä tähtäimellä puolustuskyvyn vaarantumiseen joh-

tuen materiaalihankintojen leikkauksista. Säästöjä joudutaan kohdentamaan varusmiesten maastoharjoituksiin, alus- ja lentotoimintaan sekä kertausharjoituksiin. Materiaalihankintojen leikkaaminen ja viivästyttäminen sekä asevelvollisten puutteellinen koulutustaso vaikuttavat ratkaisevasti puolustuskyvyn ylläpitämiseen.

Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaaminen ja puolustuskyvyn ylläpitäminen edellyttävät, että sodan ajan suorituskyky sekä rauhan ajan rakenne vastaavat lakisääteisiä tehtäviä ja voimavaroja. Kustannustehokkuuden lisääminen edellyttää rakenteellisia muutoksia. Painopiste on luotava priorisoidujen kokonaisuusien toimintaedellytysten turvaamiseen. Suorituskykyisen ja kustannustehokkaamman puolustusvoimien sodan ja rauhan ajan rakenteen on oltava nykyistä pienempi. Suorituskykyjen ylläpitämisen painopiste on ennaltaehkäisykyvyn säilyttämisessä.

Riippumatta puolustusvoimien koosta suorituskykyjen tasapaino edellyttää, että noin kolmannes voimavaroista kyetään käyttämään materiaaliseen suorituskykyyn ja valmiuteen, kolmannes kiinteisiin henkilöstömenoihin ja ulkopuolelta tilattavan työn osuuteen sekä kolmannes toimintaan.

Valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon 2009 linjausten mukaisesti puolustusvoimien kehittämissuunnitelmilla pyritään joukkojen määrän vähenemisen kompensointiin uusilla suorituskyvyillä. Kehittämissuunnitelmia on kuitenkin jo jouduttu leikkaamaan merkittävästi ja uhkana on, ettei ohjelmalla kyetä muodostamaan toimivia kokonaisuuksia. Säästöpainesta johtuen materiaalihankintoihin kohdistettavien voimavarojen osuus tulee merkittävästi pienenevän hallituskaudella.

Materiaalista valmiutta on kyetty osittain väliaikaisesti ylläpitämään hankkimalla käytettyä materiaalia muiden valtioiden ylijäämävarastoista. Merkittävä osa sodan ajan joukkojen materiaalista saavuttaa elinkaarensa lopun 2020-luvulla eikä poistuvaa materiaalia kyetä täysimääräisesti korvaamaan. Puolustusmateriaalin kehitys-, hankinta-, käyttö- ja ylläpitokustannukset nousevat yleistä hintatasoa nopeammin.

Palveluksen aloittavien varusmiesten määrä tulee laskemaan koulutettavan ikäluokan pienemisen vuoksi. Palveluksen aloittavien määrä tulee todennäköisesti laskemaan aina vuosikymmen lopulle saakka siten, että vuonna 2010 astui palvelukseen 27 000 varusmiestä ja vuonna 2018 noin 22 000 varusmiestä.

Volyyymilla on vaikutusta erityisesti joukko-osastorakenteeseen. Tällä hetkellä ylikapasiteettia on 1 500—2 000 koulutuspaikkaa. Koulutuspaikkoja voitaisiin vähentää nykyisestä 3 000 paikkaa vuoteen 2015 mennessä. Palveluskelpoisen ikäluokan koko laskee todennäköisesti edelleen vuosikymmenen vaihdetta kohden. Vuonna 2018 arvioidaan olevan noin 4 000—5 000 tyhjää koulutuspaikkaa nykyiseen rakenteeseen verrattuna.

Varusmiesten maksuttomia lomamatkoja on käsitelty asevelvollisuuden vaikutuksia arvioineen puolustusministeriön vuonna 2009 asettaman selvitysryhmän ”Suomalainen asevelvollisuus” raportissa, jossa esitetään toimenpidesuosituksena varusmiesten kaikkien kotimaan lomamatkojen muuttamista maksuttomiksi. Työryhmän mukaan matkalippujen kirjoittaminen aiheuttaa asevelvollisia kouluttavissa perusyksiköissä paljon työtä, jota voitaisiin uudistuksella vähentää.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on puolustusvoimien hallinnon ja organisaation uudistaminen ja pysyvien kustannussäästöjen aikaansaaminen. Puolustusvoimien rauhan ajan rakenne supistettaisiin vastamaan pienentyviä ikäluokkia ja sodan joukkojen koulutustarvetta. Johtamis- ja hallintotasojä vähennetään ja toimintoja organisoidaan uudelleen resurssisäästöjen saamiseksi.

Rakenteiden uudistamisessa toimintoja keskitetään, päällekkäisyydet poistetaan ja toimintaa tehostetaan joukko-osastoja, laitoksia, tukikohtia ja toimipaikkoja lakkauttamalla ja yhdistämällä.

Koko puolustusvoimauudistuksen rakenteellisilla uudistuksilla pyritään vähentämään noin 2 100 tehtävää ja saavuttamaan 115—

135 miljoonan euron vuosittaiset säästöt vuodesta 2015 alkaen, mistä tämän esityksen uudistusten osuus olisi 33 miljoonaa euroa.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Puolustusvoimauudistuksen suunnittelussa keskityttiin selvittämään valtiojohdon linjauksiin perustuvan ratkaisun ja siihen olennaisesti liittyvän puolustusvoimien hallintorakenteen uudistamista. Keskeinen tekijä vaihtoehtojen tarkastelussa oli se, että puolustusvoimien lakisääteiset tehtävät säilyvät nykyisellään.

Uudistuksen valmistelussa arvioitiin erilaisia vaihtoehtoja puolustusjärjestelmän rakenteeksi ja toimintaperiaatteeksi. Vaihtoehtoihin kuuluivat alueellisen puolustuksen lisäksi muun muassa liikkuva puolustus ja korkean teknologian käyttöön perustuva ratkaisu.

Kun otetaan huomioon valtiojohdon linjaukset eli koko maan puolustaminen, sotilaallinen liittoutumattomuus sekä puolustukseen osoitettavat resurssit, alueellinen puolustus oli ainoa vaihtoehto puolustusperiaatteeksi. Lisäksi yksi johtopäätös tutkituista vaihtoehdoista oli yleisen asevelvollisuuden keskeinen asema Suomen puolustusjärjestelmälle. Muut tarkastelluista vaihtoehdoista osoittautuivat toteuttamiskelvottomiksi Suomen olosuhteissa ja käytössä olevilla voimavaroilla.

Hallintorakenteen uudistamisen periaate-ratkaisua valittaessa tarkasteltiin kolmea vaihtoehtoa: nykyrakenteen supistaminen ja vain vähäiset toiminnalliset muutokset, laaja kokonaisuudistus ja kolmantena yritysmaailmassa käytetty matriisirakenne.

Nykyrakenteen supistamisella ei saavutetaisi riittävää vaikuttavuutta ja rakenteellisia säästöjä, joskin sen toteutus olisi helpompaa. Matriisirakenne, jossa operatiiviset ja tukitoiminnot on vahvasti eriytetty, mahdollistaisi korkean rauhan ajan kustannustehokkuuden. Rakenteen toimivuudesta poikkeusoloissa ei kuitenkaan ole varmuutta ja se olisi haastava toteuttaa käytännössä.

Näistä vaihtoehdoista valittiin laaja kokonaisuudistus, jossa hallintorakennetta uudistettaisiin muun muassa lakkauttamalla yksi organisaatiotaso. Laaja kokonaisuudistus mahdollistaisi vaaditut rakenteelliset säästöt ja niiden tarkoituksenmukaisen kohdentami-

sen. Organisaatiomallina on linja- ja esikuntaorganisaatio, jossa toiminnot on järjestelty poikkeusolojen vaatimukset huomioiden. Vaihtoehto on haastava toteuttaa ja sen vakiinnuttaminen vie aikaa, mutta samalla se muodostaa kestävä perustan, joka mahdollistaa myös jatkokehittämisen pidemmällä aikavälillä.

Nykyisen joukko-osastorakenteen supistamisella ilman kokonaisuudistusta ei saavutetaisi riittäviä toiminnallisia hyötyjä ja rakenteellisia säästöjä. Kolmas tarkasteltu vaihtoehto, joukko-osastojen tehtävien yhtenäistäminen ja rajaaminen, ei huomioi riittävästi puolustushaarojen erityispiirteitä ja edellyttää erillisen alueorganisaation ylläpitoa.

Logistiikkajärjestelmän ratkaisumallia valittaessa tarkasteltiin kolmea vaihtoehtoa ja myös niiden sisäisiä painotuksia: nykyisen logistiikkajärjestelmän kehittäminen, keskitetty logistiikkajärjestelmä ja kahden laitoksen malli.

Nykyisen järjestelmän kehittämällä voidaan tehostaa toimintaa rajallisesti, koska päällekkäisyydet säilyvät. Ratkaisu olisi väliaikainen ja muutosta tulisi joka tapauksessa jatkaa. Kahden laitoksen vaihtoehdossa materiaalihankinnat ja logistiikan järjestelyt olisivat eri organisaatioissa. Toiminnan ohjaus olisi haastavaa.

Näistä vaihtoehdoista valittiin keskitetty logistiikkajärjestelmä, jossa Puolustusvoimien logistiikkalaitos toimisi pääesikunnan alaisuudessa. Keskitetyssä logistiikkajärjestelmässä logistiikan johto, suunnittelu, ohjaus ja palveluosaaminen toteutettaisiin integroituna yhteen laitokseen. Merkittävänä etuna olisi vahvempi materiaalisen suorituskyvyn elinjakson hallinta ja hankinnat sekä järjestelmävastuun keskittyminen.

Keskitetyssä ratkaisussa saavutetaan synergiaetuja ja pystytään minimoimaan toiminnalliset päällekkäisyydet. Samalla logistiikan kokonaishenkilöstömäärää pystytään supistamaan merkittävästi. Puolustushaaroissa olisi yhtenäiset logistiset vastuut ja puolustushaaroissa säilyisi joukko-osastotason logistiikka.

Keskitetty logistiikkajärjestelmä aiheuttaa merkittävän muutoksen puolustusvoimien kokonaistrakenteessa, on haastava toteuttaa ja muutoksen vakiinnuttaminen vaatii aikaa.

Ratkaisu kuitenkin mahdollistaa jatkokehittämisen tarkastelluista vaihtoehdoista parhaiten.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi puolustusvoimien hallinnon ja organisaation uudistamisesta.

Tärkeimpinä rakenteellisina toimenpiteinä ehdotetaan puolustusvoimien organisaatiorekenteen madaltamista kolmiportaiseksi, puolustushaarojen toiminnan keskittämistä sotilaallisen suorituskyvyn käytön suunnitteluun ja valmisteluun sekä koulutukseen ja harjoitteluun, materiaalihankintojen ja yhteisten logistiikan toimintojen kokoamista pääesikunnan alaisen laitoksen vastuulle sekä kokonaisrakenteen supistamista. Rakenteelliset muutokset olisivat monelta osin yleisen eurooppalaisen kehityksen mukaisia.

Joukkojen määrän vähentyessä sotilasläänit ja niiden Helsingissä, Hämeenlinnassa, Kouvolassa ja Oulussa sijaitsevat esikunnat lakkautettaisiin ja tehtävät siirrettäisiin puolustusvoimien muille hallintoyksiköille, lähinnä puolustushaaraesikunnille, joukko-osastoille ja aluetoimistoille.

Asevelvollisuusasioissa aluetoimistot siirtyisivät sotilasläänin esikuntien alaisuudesta maavoimien esikunnan alaisuuteen. Aluetoimistot kuuluisivat hallinnollisesti eräiden maavoimien joukko-osastojen kokoonpanoon. Asevelvollisuusasioiden suunnittelu, kehittäminen ja ohjaaminen jäisivät edelleen puolustushaaraesikuntien vastuulle.

Aluetoimistojen tehtävänä olisi käsitellä ja ratkaista asevelvollisuutta, naisten vapaaehtoista asepalvelusta ja vapaaehtoista maanpuolustusta koskevat asiat sen mukaan kuin niistä erikseen säädetään. Aluetoimistojen lakisäätöihin tehtäviin ei esitetä muutoksia. Aluetoimistojen nimistä, toimialueista ja organisaatiosta ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetuksella.

Aluetoimistoja on nykyisin 19. Esityksen valmistelun yhteydessä on suunniteltu että aluetoimisto poistuisi Raaseporista, Tuusulasta, Säskylästä, Hämeenlinnasta, Haminasta, Lappeenrannasta, Kontiolahdelta, Kajaanista ja Sodankylästä vuoden 2014 lopussa. Jatkossa aluetoimistoja olisi 12 ja ne on suunnit-

teltu sijoitettaviksi Helsinkiin, Joensuuhun, Jyväskylään, Kouvolaan, Kuopioon, Lahteen, Mikkeliin, Ouluun, Rovaniemelle, Tampereelle, Turkuun ja Vaasaan. Näistä Kouvolassa ja Joensuussa ei nykyisin sijaitse aluetoimistoa. Lukumäärän vähentymisestä huolimatta aluetoimistojen toimialueet muodostettaisiin siten, että ne kattaisivat koko maan.

Puolustusvoimien materiaalihankinnat ja logistiikan toiminnot koottaisiin yhteen organisaatioon pääesikunnan alaisuuteen perustettavaan Puolustusvoimien logistiikkalaitokseen. Sen tehtävänä olisi puolustusvoimien materiaalihallinnon, hankintojen ja terveydenhuollon järjestäminen keskitetysti. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen tehtävänä on tuottaa valtakunnalliset logistiikan palvelut. Laitos vastaisi esimerkiksi puolustusvoimien materiaalin elinkaaren hallinnasta sekä valtakunnallisista logistiikka-alan kumppanuus- ja palvelusopimuksista. Lisäksi ympäristöasioiden käsittely keskitettäisiin puolustusvoimissa logistiikkalaitokseen. Vastaaventyypisiä ratkaisuja on toteutettu useissa maissa kustannustehokkuuden lisäämiseksi ja puolustushaarojen operatiivisen aseman selkeyttämiseksi.

Puolustusministeriö päättäisi erikseen puolustusvoimain komentajan tai pääesikunnan esityksestä Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen ja aluetoimistojen sijoituspaikasta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi täsmennettäväksi varuskuntaa koskevaa sääntelyä.

Merivoimien suorittaman merivalvonnan järjestelyitä keskitettäisiin. Aluevalvontaan liittyvät lupaviranomaisen tehtävät siirrettäisiin lakkautettavilta Suomenlahden ja Saaristomeren meripuolustusalueilta merivoimien esikunnan tehtäväksi.

Varusmiesten kotimaan lomamatkat kotitai asuinpaikkakunnalle säädettäisiin maksuttomiksi. Samalla uudistettaisiin matkalippujärjestelyjä. Ulkomailta varusmiespalvelusta suorittamaan tulleiden lomamatkoihin ei esitetä muutoksia.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Sotilaslääniin lakkauttamisesta, aluetoimistojen uudelleenjärjestelyistä ja Puolustus-

voimien logistiikkalaitoksen perustamisesta arvioidaan syntyvän puolustusvoimien kiinteissä henkilöstömenoiissa vuotuista säästöä noin 32 miljoonaa euroa vuodesta 2015 alkaen.

Puolustusvoimat vuokraa käyttämänsä tilat ja alueet sekä hankkii ylläpitopalvelut. Tähän esitykseen liittyvissä kiinteistömenoiissa ei arvioida syntyvän merkittävää pysyvää vuotuista säästöä tai menonlisäystä.

Henkilöstön vähentäminen vähentää henkilösidonnoisia toimintamenoja. Tällaiset menot voivat liittyä esimerkiksi matkustamiseen, työterveyshuoltoon ja toimistopalveluihin. Säästöä arvioidaan syntyvän noin 1 miljoonaa euroa vuodesta 2015 alkaen.

Edellä kerrotun perusteella pysyvän menosäästön arvioidaan olevan vuositasolla yhteensä noin 33 miljoonaa euroa vuodesta 2015 alkaen.

Varusmiesten kaikkien kotimaan lomamatkojen maksuttomuuden kustannusvaikutus olisi noin 2 miljoonaa euroa. Kustannukset katettaisiin puolustusvoimien toimintamenoista ilman lisärahoitusta.

Kaikki erilaiset kertaluonteiset menot otetaan huomioon puolustusvoimauudistuksen toimeenpanosta aiheutuvina menoina, joihin on varattu erillinen rahoitus.

Esitys voidaan toteuttaa puolustusministeriön hallinnonalan nykyisten määrärahojen ja valtioneuvoston vuosille 2013—2016 vahvistamien kehysten puitteissa.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Puolustusvoimien johtamisrakennetta kevennettäisiin ja organisaatiotasot vähenisivät. Sotilasläänien tehtävät siirtyisivät puolustushaaraesikunnille, aluetoimistoille sekä joukko-osastoille. Aluetoimistojen ja joukko-osastojen yhteistyö vahvistuisi ja henkilöstön käytössä sekä hallinnon tukipalveluissa saataisiin nykyistä enemmän synergiahyötyjä.

Esityksellä olisi vaikutusta puolustusvoimien lakkautettavien hallintoyksiköiden nykyisen henkilöstön asemaan. Henkilöstön toimenkuvat voisivat muuttua. Osalla henkilöstöstä toimipiste voi muuttua eri paikkakunnalle. Osa henkilöstöstä joutuu irtisanomisuhan alaiseksi.

Sotilasläänien esikuntien henkilöstömäärä on nykyisessä organisaatiossa noin 310. Tehtävistä noin kolmasosa lakkaisi ja muut tehtävät kohdennettaisiin muualle puolustusvoimiin. Arvioitu henkilöstön luonnollinen poistuma vuoteen 2015 mennessä on noin 30.

Puolustusvoimien logistiikka-alan kokonaishenkilöstömäärä on ollut maaliskuussa 2012 2 900. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen henkilöstökokoonpano vuonna 2015 on noin 2 300. Arvioitu henkilöstön luonnollinen poistuma on noin 300. Lisäksi tehtäviä siirrettäisiin muualle puolustusvoimissa hoidettavaksi. Vähennettävät tehtävät kohdistuisivat suhteellisesti hieman enemmän siviili-tehtäviin kuin sotilastehtäviin.

Muutoksen ja irtisanomisuhan alaisiin henkilöihin sovellettaisiin valtion yleisiä henkilöstöpoliittisia periaatteita ja organisaatiomuutoksissa vakiintuneita menettelytapoja. Henkilöstöjärjestelyissä otettaisiin huomioon valtioneuvoston 26 päivänä tammikuuta 2012 antama periaatepäätös valtion henkilöstön aseman järjestämisestä organisaation muutostilanteissa ja valtiovarainministeriön tekemä päätös 15 päivänä helmikuuta 2012 muutosten johtamisesta ja muutosturvasta valtionhallinnossa. Huomioon otettaisiin myös pääesikunnan 30 päivänä huhtikuuta 2012 antama määräys henkilöstöpoliittisista reunaehdoista muutostilanteissa.

Organisaatio- ja henkilöstömuutoksia toteutettaessa otetaan huomioon, että puolustusvoimien virkamiehet ovat puolustusvoimista annetun lain 41 §:n mukaan velvollisia siirtymään toiseen puolustusvoimien virkaan tai tehtävään, kun se on tarpeen tehtävän hoidon tai asianomaisen palveluksen asianmukaista järjestelyä varten. Siirtymisvelvollisuudesta syntyviä taloudellisia haittoja kompensoidaan puolustusvoimien tarkentavalla virkaehtosopimuksella muutto- ja siirtokustannusten korvaamisesta.

Lakkautettavien sotilasläänien esikuntien toimitiloista pyrittäisiin luopumaan tai saamaan niihin muita käyttäjiä. Sotilasläänien esikuntien tiloista Helsingissä, Hämeenlinnassa ja Oulussa luovuttaisiin. Itä-Suomen sotilasläänin esikunnan tiloihin Kouvolassa siirtyisi aluetoimisto Haminasta ja Puolustusvoimien johtamisjärjestelmakeskuksen yksikkö. Aluetoimistot jatkavat nykyisissä

toimitiloissaan Helsingissä, Turussa, Vaasassa, Tampereella, Jyväskylässä, Mikkelissä, Kuopiossa ja Rovaniemellä. Oulussa, Joensuuissa ja Lahdessa sijaitseville aluetoimistoille vuokrattaisiin uudet toimitilat.

Esitetty varusmiesten kotimaan lomamatkojen maksuttomuutta koskeva säädösmuutos merkitsisi hallinnollisen työn vähenemistä arviolta noin 10—20 henkilötyövuodella.

Esitys ei vaikuttaisi puolustusvoimien ja muiden viranomaisten välisiin toimivaltasuhteisiin eikä aiheuttaisi muutoksia valtion muuhun hallintoon.

4.3 Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei olisi merkittäviä ympäristövaikutuksia. Sotilasläänien lakkauttamiseen ja Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen perustamiseen ei liity sellaisia toiminta-alueiden käytössä tapahtuvia muutoksia, jotka aiheuttaisivat tarpeita maaperän puhdistamiseen tai raivaamiseen.

Esityksen ei myöskään arvioida aiheuttavan melun, päästöjen tai jätteiden määrään, laatuun ja käsittelyyn olennaisia muutoksia.

Ympäristövaikutuksia tulee todennäköisesti aiheutumaan lisääntyvän työmatkaliikenteen vuoksi. Asevelvollisten kotimaan lomamatkojen maksuttomuudella tuettaisiin julkisten liikennevälineiden käyttöä sekä kestävää kehitystä.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

4.4.1 Vaikutukset sukupuolten väliseen tasa-arvoon

Sotilasläänien esikunnissa työskentelevistä on naisia 24 prosenttia. Kaikki naiset työskentelevät siviilitehtävissä. Henkilöstövähennykset kohdistuvat hieman useammin siviilitehtäviin kuin sotilastehtäviin. Siviilitehtävien vähennykset kohdistuvat suhteellisesti yhtä suurelta osin naisten ja miesten tehtäviin.

Puolustusvoimien logistiikkatoimialalla työskentelevistä naisten osuus henkilöstöstä on nykyisin noin 30 prosenttia. Käytännössä lähes kaikki naiset toimivat siviilitehtävissä, pääosin hallinnon, tuotannon, huollon ja kunnossapidon tehtävissä. Henkilöstövähennykset

kohdistuvat suhteellisesti enemmän siviili- kuin sotilastehtäviin. Siviilitehtävien osalta vähennykset kohdistuvat suhteellisesti hieman useammin naisten kuin miesten tehtäviin, sillä vähennys kohdistuu sekä naisvaltaisiin hallinnon ja tuen tehtäviin että terveydenhuollon, tuotannon ja kunnossapidon tehtäviin.

Valtion henkilöstöpoliittiset periaatteet ja muutosturva sekä puolustusvoimien muutoksen kohteena olevalle henkilöstölle kohdennettavat erityiset ovat sukupuolesta riippumattomia.

4.4.2 Aluekehitysvaikutukset

Tehtävien siirtyminen paikkakunnalta toiselle vaikuttaisi alueiden elinkeinotoimintaan siinä tapauksessa, että myös henkilöstön asuinpaikkakunta vaihtuu. Muutos vaikuttaa myös kuntien työttömyystilanteeseen, jos henkilöstö ei palvelussuhteen päättymisen jälkeen työllisty.

Sotilasläänien esikuntien lakkauttaminen vaikuttaisi alueiden työllisyyteen ja työelämään työpaikkojen vähenemisen vuoksi. Vaikutukset työvoiman tarjontaan jäisivät kuitenkin pieniksi ja yleisemmät vaikutukset työvoimaan sekä työelämään voidaan olettaa olevan vähäisiä alueellisesti tarkasteltuna.

Lakkautettavat sotilasläänien esikunnat sijaitsevat Helsingissä, Kouvolassa, Hämeenlinnassa ja Oulussa. Lisäksi Helsingistä, Hämeenlinnasta ja Oulusta lakkautetaan Huolto-rykmenttien esikunnat. Näiden lakkautusten kokonaisvaikutus kotikuntiansa työttömyyslukuihin ja verokertymään arvioidaan olevan keskimäärin alle prosentin luokkaa. Kouvolassa puolustusvoimien työpaikkoja koskevat muutokset ovat kuitenkin vähäisemmät suunnitellun aluetoimiston ja logistiikkarykmentin esikunnan perustamisen johdosta. Lakkautettavien aluetoimistojen henkilöstömäärä on keskimäärin noin 15. Koska henkilöstö asuu useissa eri kunnissa, voidaan vaikutuksia kunnissa pitää vähäisinä.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen perustamisen vuoksi mittavinta henkilöstövirtaa tapahtuu Tampereelle ja Riihimäelle.

Ulkopuolisen asiantuntijan laatiman selvityksen mukaan Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen sijoittamispaikkakuntiin ei kohdis-

tuisi merkittäviä yhteiskunnallisia ja aluetaloudellisia vaikutuksia tai vaikutuksia kuntien kokonaistyöllisyyteen.

4.4.3 Kielelliset vaikutukset

Esityksestä ei seuraisi välittömiä kielellisiä vaikutuksia. Puolustusvoimauudistuksen vuoksi puolustusvoimien aluetoimistojen toimialueet määriteltäisiin uudelleen. Aluetoimistojen nimistä, toimialueista ja organisaatiosta säädettäisiin esityksen mukaan valtioneuvoston asetuksella. Organisaatiota, toimialueita ja palvelupisteitä määritettäessä otettaisiin huomioon kielilain ruotsin- ja saamenkielisten asiakkaiden palvelemista koskevat vaatimukset. Asetuksen täytäntöönpanosta aiheutuvat kielelliset vaikutukset arvioidaan erikseen asetuksen valmistelun yhteydessä.

4.4.4 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Sotilasläänien lakkauttamisella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien palvelujen saatavuuteen tai laatuun asevelvollisuusasioissa, sillä asevelvollisten kannalta tärkeiden aluetoimistojen toimialueet kattaisivat edelleen koko maan. Tavoitteena on myös parantaa sähköisiä asiointimahdollisuuksia.

Puolustusvoimien terveydenhuollon uudelleenorganisoinnilla ei olisi vaikutuksia puolustusvoimien terveydenhuollon palveluiden saatavuuteen, sillä esityksessä ei esitetä muutoksia terveydenhuollon järjestämiseen varuskunnittain.

Lakkautusten vuoksi voivat kansalaisten maanpuolustukseen liittyvät arvot ja asenteet muuttua sekä maanpuolustustahto heiketä tilapäisesti.

Suomenlahden ja Saaristomeren meripuolustusalueiden lakkauttamisen vuoksi aluevalvontalain 17 §:ssä tarkoitettua luvanvaraista toimintaa koskevat lupaviranomaistehävät ehdotetaan siirrettäviksi merivoimien esikuntaan. Keskittäminen selkeyttäisi kansalaisten asiointimahdollisuuksia ja parantaisi käsittelyn yhdenmukaisuutta. Lupamenettely on käytännössä kirjallista.

Asevelvollisten kotimaan lomamatkojen maksuttomuus parantaisi asevelvollisten so-

siaalista ja taloudellista asemaa sekä palvelusturvallisuutta.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

5.1.1 Puolustusvoimauudistuksen valmistelu

Tasavallan presidentti ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta päättivät kokouksessaan 7 päivänä lokakuuta 2011 käynnistää uuden turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon valmistelut. Kokouksessa käsiteltiin osana selonteon valmistelua myös puolustusvoimien rakenneuudistustyön aloittamista.

Tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan yhteinen kokous linjasi 8 päivänä helmikuuta 2012 puolustusvoimauudistuksen lähtökohdat, joiden perusteella puolustusministeriö antoi puolustusvoimille ohjeen jatko-suunnittelua varten. Pääesikunta teki 3 päivänä toukokuuta 2012 puolustusministeriölle esityksen puolustusvoimauudistuksen edellyttämiksi puolustusvoimien hallintorakenteen muutoksiksi sekä toimitti 4 päivänä toukokuuta 2012 arvion puolustusvoimauudistuksen edellyttämistä säädösmuutostarpeista.

Puolustusministeriö ja puolustusvoimat ovat kuulleet uudistusta valmisteltaessa muutosten kohteena olevia kuntia ja maakuntien liittoja. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen perustamista on lisäksi käsitelty saaristoasiain neuvottelukunnassa.

Ulkopuolinen asiantuntija on laatinut selvityksen uudistuksen aluetaloudellisista ja muista vaikutuksista.

Puolustusvoimauudistusta on käsitelty alueellistamisen koordinaatioryhmässä 29 päivänä helmikuuta 2012 sekä 30 päivänä toukokuuta 2012. Koordinaatioryhmä puolsi puolustusvoimauudistukseen liittyviä uudelleenjärjestelyjä.

Puolustusvoimauudistusta on käsitelty henkilöstöjärjestöjen kanssa yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (651/1988) mukaisessa menettelyssä puolustushallinnon henkilöstöpoliittisessa yhteistoiminta-elimessä sekä virastotasolla

puolustusvoimissa ja Puolustushallinnon rakennuslaitoksessa.

Puolustusministeriö teki kesäkuussa 2012 pääesikunnan esityksestä puolustusvoimista annetun lain 29 §:n 1 momentin nojalla puolustusvoimauudistuksen toimeenpanoon liittyvät päätökset, jotka koskivat 14 sotilaslaitoksen, joukko-osaston tai muun yksikön lakkauttamista, yhdistämistä tai muuta kokonpanon muutosta.

Valtioneuvosto päätti 13 päivänä syyskuuta 2012 nimetä Kauhavan, Lahden alueen sekä Jämsän, Keuruun ja Joensuun seutukunnan varuskuntien lakkauttamisesta johtuviksi tukialueiksi.

5.1.2 Työryhmä

Puolustusministeriö asetti 23 päivänä maaliskuuta 2012 työryhmän laatimaan ehdotuksen puolustusvoimauudistukseen liittyviksi säädösmuutoksiksi. Työryhmässä oli edustus puolustusministeriöstä ja pääesikunnasta.

Työryhmä kuuli valmistelun aikana pääesikunnan asiantuntijoita. Työryhmä luovutti mietintönsä puolustusministeriölle 15 päivänä lokakuuta 2012.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Työryhmän mietintöön sisältyvästä esitysluonnoksesta pyydettiin lausunto 47 viranomaiselta ja muulta taholta. Lausunnon antoi yhteensä 36 viranomaista ja muuta tahoa. Lausunnoista on laadittu tiivistelmä, joka on saatavilla puolustusministeriön verkkosivuilta www.defmin.fi.

Lausunnon antoivat maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, oikeusministeriö, ulkoasiainministeriö, tietosuojavaltuutetun toimisto, puolustusvoimien pääesikunta, vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunta, AKAVA ry, SAK, STTK, Maanpuolustuksen teknisten toimihenkilöiden liitto MTTL ry, Upseeriliitto ry, Tehy ry, Puolustusvoimien Diplomi-insinöörit, Maanpuolustuksen henkilökuntaliitto, Maanpuo-

lustuskoulutusyhdistys MPK, Aseistakieltäytyjäliitto ry, Tasa-arvoasiain neuvottelukunta, Jehovan todistajat, Suomen Kuntaliitto sekä Hämeenlinnan kaupunki.

Kaikki lausunnonantajat pitivät työryhmän mietinnössä esitettyjä muutoksia perusteltuina. Yksikään lausunnonantajista ei ilmaissut vastustavansa työryhmän ehdotuksia kokonaisuudessaan.

Oikeusministeriön lausunnossa esitetty muutosehdotus asevelvollisuuslain oikeasuvaatimusjärjestelmän muutoksesta edellyttää olennaisia muutoksia nykyisiin käytäntöihin. Tämä muutostarve on selvitettävä ja valmisteltava erikseen, mikä ei voi tapahtua tämän hallituksen esityksen aikataulussa.

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta ja STTK kiinnittivät huomiota työryhmän mietinnössä esitettyjen sukupuolivaikutusten arvioinnin niukkuuteen. Kummassakin lausunnossa korostettiin sitä, että esityksessä olisi tehtävä kattava sukupuolivaikutusten arviointi. Tasa-arvoasiain neuvottelukunta kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että mietinnössä on kiinnitetty huomiota ainoastaan henkilöstövähennysten kohdistumiseen miehiin sekä naisiin muttei siihen, millaiset ovat esimerkiksi miesten ja naisten työllistymismahdollisuudet ja näiden mahdollisuuksien erot. Lisäksi etenkin puolustushallinnon muutoksissa olisi muun muassa keskeistä eritellä vaikutuksia eri-ikäisten miesten ja naisten kannalta. Ehdotetut muutokset eivät myöskään neuvottelukunnan näkemyksen mukaan ole sukupuolineutraaleja.

Lisäksi oikeusministeriö ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunnan lausunnoissa kiinnitettiin huomiota maankuntajoukoista säättämiseen. Lausuntojen perusteella maakuntajoukkoja koskevaa sääntelyä on tarkennettu niiden tehtävien ja johtosuhteiden osalta.

Esitystä on tarkistettu saatujen lausuntojen ja niiden huomioon ottamisesta aiheutuvien muutostarpeiden johdosta ja asiat on pyritty huomioimaan ehdotuksissa tai niiden perusteluissa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut**1.1 Laki puolustusvoimista****1 luku. Yleiset säännökset**

5 §. Sotilaskoulutus. Pykälässä oleva viittaus kumottuun vuoden 1950 asevelvollisuuslakiin muutettaisiin viittaukseksi voimassa olevaan asevelvollisuuslakiin (1438/2007).

14 §. Kiinteistöjen tilapäinen käyttöoikeus. Pykälässä säädetään puolustusvoimien oikeudesta tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä, jos se on sotilaallisen harjoitustoiminnan tai puolustusvalmiuden kohottamisen kannalta välttämätöntä.

Sotilasläänien lakkauttamisen takia 3 ja 4 momentista poistettaisiin säännökset aluehallintoviranomaisen oikeudesta päättää kiinteistöjen käyttämisestä. Aluehallintoviranomaisella tarkoitetaan voimassa olevassa laissa sotilaslääninä ja sen esikuntaa. Pykälän 3 ja 4 momentteihin lisättäisiin säännökset puolustushaaraesikunnan ja varuskunnan päällikön toimivallasta päättää kiinteistön käyttämisestä. Näistä puolustushaaraesikuntaa koskeva toimivalta olisi uusi. Etenkin pääsotaharjoitusten ja suurten kertausharjoitusten yhteydessä olisi perusteltua, että päätös kiinteistöjen käytössä tehtäisiin puolustushaaraesikunnassa. Varuskunta on ollut voimassa olevan lain 28 §:ään perustuen puolustusvoimien paikallishallintoviranomainen, mihin perustuen sillä on nykyisin ollut pykälän mukainen toimivalta. Koska varuskunnan asemaa puolustusvoimien paikallishallintoviranomaisena esitetään muutettavaksi, olisi varuskunnan päällikkö tarpeen mainita säännöksessä erikseen. Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

15 §. Liikkumista koskevat kiellot ja rajoitukset. Pykälässä säädetään puolustusvoimien oikeudesta tietyin edellytyksin kieltää asiatomilta puolustusvoimien käytössä olevalla alueella liikkumisen tai rajoittaa sitä.

Pykälän 1 momentissa toimivalta kieltää tai rajoittaa liikkumista annettaisiin puolustus-

haaraesikunnalle sekä varuskunnan päällikölle ja vastaavasti poistettaisiin aluehallintoviranomaiselta. Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

3 luku. Puolustusvoimien organisaatio ja hallinto

24 §. Puolustusvoimien johto ja hallintoyksiköt. Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus aluehallinnon esikuntiin ja lisättäisiin viittaus varuskuntiin, joista säädettäisiin uudessa 27 c §:n 3 momentissa.

Lisäksi momentista poistettaisiin viittaus Maanpuolustuskorkeakouluun, josta säädettäisiin erikseen uudessa 27 a §:ssä.

Pykälästä kumottaisiin 3 momentti tarpeetomana, koska varuskunnista ja niiden tehtävistä säädettäisiin uudessa 27 c §:ssä. Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

Yksiköitä, jotka hoitaisivat keskitetysti oman toimialansa tehtäviä, tulisi olemaan esimerkiksi Puolustusvoimien tiedustelulaitos, Puolustusvoimien johtamisjärjestelmäkeskus, Puolustusvoimien tutkimuslaitos ja Puolustusvoimien palvelukeskus, Maanpuolustuskorkeakoulu ja Puolustusvoimien logistiikkalaitos. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksesta säädettäisiin 27 b §:ssä.

27 §. Puolustushaarat. Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaukset lakkautettaviin sotilaslääneihin.

Pykälän 3 momentissa muutettaisiin viittaus kumottuun vuoden 2005 ilmailulakiin viittaukseksi voimassa olevaan ilmailulakiin (1194/2009). Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

27 a §. Maanpuolustuskorkeakoulu. Pykälä olisi uusi. Pykälässä olisi perussäännös Maanpuolustuskorkeakoulun asemasta puolustusvoimien organisaatiossa. Maanpuolustuskorkeakoulun aseman, organisaation ja tehtävien osalta momenttiin sisällytettäisiin viittaussäännös Maanpuolustuskorkeakoulusta annettuun lakiin. Maanpuolustuskorkeakoulu käyttää julkista valtaa esimerkiksi antamalla todistuksia. Maanpuolustuskorkeakoulun lakisääteisiä tehtäviä ei esitetä muutettavaksi.

27 b §. Puolustusvoimien logistiikkalaitos. Pykälä olisi uusi. Pykälässä säädettäisiin pääesikunnan alaisesta Puolustusvoimien logistiikkalaitoksesta. Puolustusvoimien logistiikkalaitokseen keskitettäisiin puolustusvoimien materiaalihankintojen ja yhteisen logistiikan sekä terveydenhuollon järjestäminen. Lisäksi puolustusvoimien ympäristöasioiden käsittely ja tilahallinta siirtyisivät laitoksen tehtäviksi. Tämä merkitsisi nykyisten maavoimien, merivoimien ja ilmavoimien materiaalilaitosten sekä huoltorykmenttien lakauttamista. Sotilaslääketieteen keskus ja Räjähdekeskus liitettäisiin logistiikkalaitokseen.

Puolustusvoimien logistiikkalaitos käyttäisi julkista valtaa esimerkiksi palveluskelpoisuuden arviointia koskevista asioista. Terveydenhuollon järjestämiseen liittyy myös julkisen vallan käyttämistä. Logistiikkalaitoksessa olisi vastaava lääkäri, joka johtaisi terveydenhuollon järjestämistä laitoksessa.

Puolustusvoimien logistiikkalaitokseen kuuluisi esikunnan, Sotilaslääketieteen keskuksen ja Räjähdekeskuksen lisäksi sotilaslaitoksia sekä muita hallintoyksiköitä.

Ratkaisut Puolustusvoimien logistiikkalaitoksessa käsiteltävistä asioista tekisi esittelystä logistiikkalaitoksen johtaja, jollei asiaa säädetä tai määrätä muun viranomaisen tai virkamiehen ratkaistavaksi. Laitoksen kannalta merkittävät asiat ratkaisee aina laitoksen johtaja. Niissä laitoksen kannalta merkittävissä asioissa, joissa ratkaisovalta on johtajalla, hän ei voi siirtää päätösvaltaa muun virkamiehen tai viranomaisen ratkaistavaksi.

Ratkaisovalta tietyt raja-arvot ylittävissä materiaalitoimissa on nykyisin keskitetty puolustusministeriölle. Puolustusvoimilla on ollut ratkaisutoimivalta muiden hankintojen osalta. Esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa edellä mainittua järjestelyä. Tarkoituksena olisi, että pääesikunta delegoisi puolustusministeriön puolustusvoimille myöntämän hankintapäätösvoimien Puolustusvoimien logistiikkalaitokselle, joka tekisi muun muassa puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) mukaiset hankinnat. Kaikilla puolustusvoimien hallintoyksiköillä säilyisi kuitenkin oikeus tehdä hankintoja, joiden arvo alittaa hankintalain (348/2007) mukaisen kynnyksen.

Laitoksen johtajan vahvistamassa työjärjestyksessä annettaisiin tarkemmat määräykset asioiden käsittelystä ja ratkaisemisesta logistiikkalaitoksessa.

27 c §. Alueoimistot ja varuskunnat. Pykälä olisi uusi. Alueoimistojen organisatorisesta asemasta ja tehtävistä säädettäisiin 1 momentissa. Sen mukaan alueoimistot olisivat asevelvollisuusasioissa suoraan maavoimien esikunnan alaisia. Alueoimisto toimisi hallinnollisesti osana joukko-osastoa ja kuuluisi joukko-osaston kokoonpanoon. Joukko-osastoon kuulumisen merkitys käytännössä esimerkiksi sitä, että henkilöstömäärältään pienet alueoimistot voisivat hyötyä joukko-osastoon kuulumisesta hallinnollisten asioiden kuten tukipalveluiden ja tilahallinnan järjestelyissä. Lisäksi hyödyt näkyisivät kutsuntajärjestelmän toimeenpanossa sekä vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen järjestelyissä. Järjestelyllä turvattaisiin kustannustehokas ja joustava reserviläiskoulutus ja yhteydenpito alueiden muihin viranomaisiin. Alueoimistojen asemasta puolustusvoimien organisaatiossa säädetään nykyisin lain 28 §:n 1 momentissa.

Pykälän 1 momenttiin sisällytettäisiin informatiivinen viittaus alueoimistojen muun lain perusteella määräytyviin tehtäviin. Asevelvollisuuslain 5 §:n mukaan alueoimisto suunnittelee ja johtaa sotilaallista maanpuolustusta alueellaan, järjestää kutsunnet ja käsittelee asevelvollisuutta koskevia asioita. Alueoimistojen sotilaallisen maanpuolustuksen suunnittelu ja johtotehtävä rajautuu asevelvollisuuslain soveltamisalaan kuuluviin asioihin. Alueoimistot esimerkiksi suunnittelevat poikkeusolojen joukkojen perustamisjärjestelyt ja paikallispuolustuksen alueellaan.

Alueoimistossa ratkaisovalta esittelystä olisi alueoimiston päälliköllä, jollei asiaa olisi säädetty tai määrätty muun viranomaisen tai virkamiehen ratkaistavaksi. Asioiden käsittelystä annettaisiin alueoimiston työjärjestyksessä tarkempia säännöksiä ja määräyksiä. Työjärjestyksen vahvistaisi alueoimiston päällikkö. Sääntely vastaa nykytilaa.

Pykälän 2 momentissa olisi valtuus valtioneuvoston asetuksella säätää alueoimistojen nimistä, toimialueista ja organisaatiosta. Toimialueet kattaisivat jatkossakin koko

maan. Alue toimistojen organisaatiossa otettaisiin huomioon valtioneuvosto 20 päivänä joulukuuta 2012 antama periaatepäätös kansalliskielistrategiasta. Alue toimistojen sijoituspaikasta päättäisi puolustusministeriö puolustusvoimista annetun lain 29 §:n nojalla.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin varuskunnista ja niiden tehtävistä. Varuskunnan tehtävistä ei nykyisin säädettä laissa.

Varuskunta määriteltäisiin yksiköksi, joka koostuu puolustusvoimien käytössä olevista alueista ja niillä sijaitsevista hallintoyksiköistä. Varuskunnan tehtävänä olisi tuottaa sotilaallisen järjestykseen, vartiopalvelukseen ja turvallisuustoimintaan liittyviä sekä muita yleisiä palveluja varuskuntaan kuuluville yksiköille ja sotilaskohteille. Nämä tehtävät liittyvät muun muassa harjoitusalueiden kiinteistöjen valvontaan. Varuskunnilla saattaa olla myös seremoniallisia tehtäviä, jollaisia ovat etenkin Helsingin varuskunnalle osoitetut tehtävät liittyen esimerkiksi valtiovierailuihin. Voimassa olevassa laissa varuskunnasta säädetään 24 §:n 3 momentissa ja 28 §:n 2 momentissa.

Puolustusvoimain komentaja määrää varuskunnan muodostamisesta, johtosuhteista, kokoonpanosta ja tehtävistä sekä määrää varuskunnan päällikön. Varuskunnan päällikön käskyvalta tehtävässään suhteessa kaikkiin varuskuntaan kuuluvien puolustusvoimien esikuntiin, joukkoihin ja laitoksiin sekä yksityisiin sotilashenkilöihin pysyisi ennallaan. Joukko-osaston tai vastaavan yksikön komentaja vastaa varuskunnan päällikön tehtävistä silloin, kun varuskuntaa ei ole muodostettu.

Hallinnollisen asian varuskunnassa ratkaisisi esittelystä varuskunnan päällikkö. Sotilaskäsky-asioiden osalta noudatettaisiin mitä niiden käsittelystä muuten on säädetty.

28 §. Paikallishallinto ja maakuntajoukot. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan uutta puolustusvoimien organisaatiota, jossa lakkautettaisiin aluehallintoviranomaisena toimineet sotilasläänit. Samalla pykälää muutettaisiin siten, että siinä säädettäisiin paikallishallinnosta ja maakuntajoukoista.

Sotilaslääniä lakkauttaminen merkitsisi sotilaslääneihin perustuvan maanpuolustuksen aluejaon poistumista. Samalla se vaikuttaisi nykyisin sotilaslääniä alaisina toimi-

neiden alue toimistojen organisatoriseen asemaan. Sotilaslääniä tehtävänä on ollut vastata alueensa maanpuolustuksen suunnittelusta, valmistelusta ja johtamisesta, valmiuden sääntelystä sekä joukkojen tehtävistä. Lisäksi niillä on ollut vartiointiin ja operatiiviseen suunnitteluun liittyviä tehtäviä. Sotilaslääniä esikuntien tehtäviin on lisäksi kuulunut joukkojensa operatiivisesta käytettävyydestä vastaaminen ja sen kehittämisen valvominen. Sotilaslääniä esikunnat ovat lisäksi johtaneet alueensa joukkotuotantotehtäviä sekä joukkojen sijoittamista.

Lakkautettavien sotilaslääniä tehtävät esitetään jaettavaksi puolustushaaraesikuntien, lähinnä maavoimien esikunnan, alue toimistojen ja eräiden joukko-osastojen vastuulle. Puolustushaaraesikunnat johtaisivat maanpuolustuksen suunnittelua ja valmistelua omilla toimialoillaan. Joukko-osastot ja sotilaslaitokset valmistelisivat puolustushaaraesikuntien päätöksiä niin että puolustushaaraesikunnat laatisivat alueelliset yhteistoimintasopimukset joukko-osastojen ja sotilaslaitosten avustuksella. Joukko-osastot huolehtisivat paikallisesta yhteistoiminnasta eri viranomaisien kanssa.

Puolustushaaraesikuntien virka-aputehtävistä säädetään 3. lakiehdotuksessa.

Koska puolustusvoimien uudessa organisaatiossa lakkautettaisiin sotilasläänit, kävisi nykyinen 1 momentti tarpeettomaksi. Alue toimistoja ja varuskuntia koskeva sääntely sisältyisi uuteen 27 c §:ään.

Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin puolustusvoimien paikallishallintoviranomaiset. Varuskunta ei enää olisi paikallishallintoviranomainen. Muilta osin sääntely vastaa nykyistä lain 28 §:n 2 momenttia.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaukset aluehallintoviranomaisiin. Muilta osin momentin sääntely vastaa nykyistä 3 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin maakuntajoukoista, joista nykyisin säädetään voimassa olevan lain 28 §:n 4 momentissa.

Perustuslakivaliokunta piti nykyistä puolustusvoimista annettua lakia käsitellessään (HE 264/2006 vp; PeVL 51/2006 vp) valtiosääntöoikeudellisista syistä hyvin tärkeänä lakiehdotuksen selkeyttämistä ja täydentämistä niin, että puolustusvoimien silloisiin

rakenteisiin nähden uusien maakuntajoukkojen pääasialliset tehtävät samoin kuin joukkojen asema ja käskynalaissuhteet puolustusvoimien organisaatiossa sekä toimivaltuuksien mahdolliset erityispiirteet käyvät laista asiamukaisella tavalla ilmi.

Maakuntajoukot ovat puolustusvoimista annetun lain 24 §:n 2 momentin perusteella joukko-osastoista ja muista yksiköistä erillinen osa puolustusvoimia. Maakuntajoukot eivät koostu puolustusvoimien henkilöstöstä tai asevelvollisuuslainsäädännön nojalla puolustusvoimien joukkoihin kuuluvista. Maakuntajoukkoihin hakeutuminen perustuu reserviläisten vapaaehtoisuuteen.

Voimassa olevassa laissa maakuntajoukot määritellään puolustusvoimien kokoonpanoon kuuluviksi alueellisiksi joukoiksi. Tämän ei kuitenkaan ole katsottu kuvaavan maakuntajoukkoja ja niiden toimintaa riittävästi selkeästi. Maakuntajoukkojen asemaa ja tehtäviä selkeytettäisiin lisäämällä säännös, jonka mukaan maakuntajoukkoja käytettäisiin alueellisesti tai paikallisesti. Maakuntajoukot olisivat jatkossa sotilaslaitoksen, alue toimiston tai joukko-osaston alaisia sen mukaan kuin siitä puolustusvoimista annetun lain 29 §:n mukaisesti päätetään.

Maakuntajoukot on tarkoitettu kuuluviksi puolustusvoimien sodan ajan joukkoihin. Niiden tehtävät kytkeytyvät ensisijaisesti puolustusvoimien sodan ajan tehtäviin. Maakuntajoukkoja voidaan kuitenkin käyttää puolustusvoimien virka-aputehtävissä siten kuin siitä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007) säädetään. Mitään erityisiä toimivaltuuksia maakuntajoukoilla ei ole.

29 §. Kokoonpanosta ja johtosuhteista päättäminen. Pykälän 1 momentin 1 kohdasta poistettaisiin maininta aluehallinnon esikunnasta. Kohtaan esitetään lisättäväksi alue toimisto sekä Puolustusvoimien logistiikkalaitos, joiden perustamisesta, sijoituspaikasta ja lakkauttamisesta päättäisi puolustusministeriö puolustusvoimain komentajan tai pääesikunnan esityksestä. Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

4 luku. Puolustusvoimien henkilöstö

44 §. Palvelukseen ilmoittautuminen. Pykälän sanamuotoa selkeytettäisiin ja viittaus kumottuun vuoden 1991 valmiuslakiin saatettaisiin vastaamaan nykyisin voimassa olevaa valmiuslakia (1552/2011). Pykälän 1 momentissa oleva sääntely siirrettäisiin 2 momenttiin. Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

6 luku. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

50 §. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Pykälän 5 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Kaikki voimassa olevassa lainsäädännössä vielä olevat viittaukset maanpuolustusalueeseen tai sen esikuntaan taikka sotilasläänin esikuntaan ehdotetaan muutettavaksi tässä esityksessä.

52 §. Voimaan jäävät asetukset. Maanpuolustuskorkeakoulusta annetulla lailla (1121/2008) on kumottu puolustusvoimista annetun lain (402/1974) 10 a ja 10 b §, jolloin säännöksiin sisältyvän asetuksenantovaltuuden nojalla koulutuskustannusten korvaamisesta annettu puolustusministeriön asetus (77/2002) ja maanpuolustuskorkeakoulusta annettu asetus (668/1992) ovat samassa yhteydessä kumoutuneet. Pykälä voitaisiin kumota tarpeettomana.

1.2 Asevelvollisuuslaki

2 luku. Viranomaiset

4 ja 8 §. Puolustusministeriö, pääesikunta ja puolustushaarojen esikunnat. Yleinen toimi- ja päätösvalta. Pykäliin tehtäisiin sotilasläänien lakkauttamisesta johtuvat muutokset poistamalla viittaukset sotilasläänien esikuntaan. Muuten pykälät pysyisivät asiasisällöltään ennallaan.

5 luku. Palvelus asevelvollisena ja palveluksen järjestäminen

60 §. Palveluksen keskeyttäminen. Pykälän 2 momentin sanamuotoa selkeytettäisiin. Voimassa olevan sanamuodon mukaan asevelvollisen palvelus voidaan puolustusminis-

terion päätöksen mukaisesti keskeyttää, jos se on välttämätöntä vakavan kulkutaudin leviämisen estämiseksi tai muusta pakottavasta syystä. Voimassa olevan muotoilun voidaan tulkita viittaavan tilanteeseen, jossa puolustusministeriö olisi jo tehnyt päätöksensä asiassa. Tämä ei vastaa sääntelyn tarkoitusta. Tarkoitettut tilanteet saattavat ilmaantua hyvin yllätyksellisesti ja nopeasti. Tästä syystä sanamuotoa esitetään selkiytettäväksi ja tarkennettavaksi siten, että asevelvollisen palvelus voitaisiin puolustusministeriön päätöksellä keskeyttää.

Lisäksi viittaus vakavaan kulkutautiin korvattaisiin vaarallisella tartuntataudilla, joka vastaisi valmiuslain sanamuotoa. Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

10 luku. Asevelvollisrekisteri

92 §. Asevelvollisrekisterin pitäjä. Pykälästä poistettaisiin viittaus sotilasläänin esikuntaan. Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

104 §. Maksuton lomamatka. Pykälää muutettaisiin säätämällä varusmiesten kotimaan lomamatkat maksuttomiksi.

Pykälän 1 momentin mukaan varusmiehet saisivat maksuttomina palvelusaikanaan kaikki lomamatkat koti- tai asuinpaikkakunnalle taikka erityisestä syystä myös muulle sellaiselle paikkakunnalle, jonne hänellä on erityisiä henkilökohtaisia siteitä. Erityisiä henkilökohtaisia siteitä varusmiehellä voi olla esimerkiksi pysyväälle opiskelu- tai työkentelypaikkakunnalle.

Maksuttoman lomamatkan saisi 44 §:ssä tarkoitetun loman ja isyysvapaan, 45 §:ssä tarkoitetun kuntoisuusloman sekä 46 §:ssä tarkoitetun pakottavasta henkilökohtaisesta syystä myönnettävän loman yhteydessä. Lisäksi oikeus 1 momentissa tarkoitettuun maksuttomaan lomamatkaan olisi viikonloppuvapaan yhteydessä, mutta ei niin sanotun varuskunta- eli iltavapaan yhteydessä.

Tarkoituksena on varmistaa kaikille varusmiehille yhdenvertainen lomamatkojen maksuttomuutta koskeva kohtelu.

Pykälän 2 momentin mukaan matka olisi tehtävä olosuhteet huomioon ottaen valtiolle edullisimmalla tavalla. Varusmiesten lomamatkat toteutettaisiin pääsääntöisesti julkisil-

la kulkuneuvoilla tai puolustusvoimien järjestelmällä kuljetuksella. Matkat omalla ajoneuvolla korvattaisiin ainoastaan erityisen painavasta syystä.

Varusmiehellä säilyisi voimassa olevan lain mukainen oikeus vähintään yhteen lomamatkaan koti- tai asuinpaikkakunnalleen ulkomailla.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi asetuksenantovaltuus, jonka mukaisesti puolustusministeriö voisi antaa tarkempia säännöksiä ulkomaan maksuttomien lomamatkojen lukumäärästä.

Lisäksi 3 momenttiin lisättäisiin valtuus pääesikunnalle antaa tarkempia määräyksiä matkakustannusten korvaamisesta. Ne koskisivat ainoastaan teknisiä ja vähäisiä yksityiskohtia, kuten esimerkiksi menettelytapoja matkakustannusten korvaamista koskevissa asioissa sekä sitä, miten valtiolle edullisin tapa kussakin tilanteessa määräytyy.

12 luku. Muutoksenhaku

110 ja 113 §. Valitus oikaisuasiassa ja muussa asevelvollisuutta koskevassa asiassa. Valituskirjelmän toimittaminen viranomaiselle. Pykälän 2 momentin viittaukset sotilasläänin esikuntaan poistettaisiin. Muuten pykälät pysyisivät asiasisällöltään ennallaan.

14 luku. Erinäiset säännökset

129 §. Siirtymäsäännös. Pykälän 5 momentin viittaus lakkautettavaan sotilaslääneihin poistettaisiin tarpeettomana. Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

1.3 Laki puolustusvoimien virka-avusta poliisille

3 §. Pykälän 2 momentin viittaus maanpuolustusalueen esikuntaan saatettaisiin ajantasaiseksi korvaamalla se viittauksella maavoimien esikuntaan. Ehdotettu muutos on luonteeltaan tekninen, sillä maanpuolustusalueet on lakkautettu voimassa olevan puolustusvoimista annetun lain säätämisen yhteydessä. Muutos vastaisi puolustusvoimien organisaatiota eikä sillä muutettaisi nykytilaa. Lisäksi momentista poistettaisiin viittaus sotilasläänin esikuntaan. Tämä merkitsisi

samalla virka-avun antamisesta muulloin kuin kiireellisessä tilanteessa päättävien viranomastahojen vähentymistä.

Jatkossa virka-avun antamisesta päättäisi pääesikunta taikka maavoimien, merivoimien tai ilmavoimien esikunta. Kiireellisessä tapauksessa toimivalta päättää virka-avun antamisesta säilyisi varuskunnan päälliköllä, joukko-osaston komentajalla tai sotilaslaitoksen päälliköllä. Käytännössä virka-avun käytännön toteuttamisesta vastaisivat joukko-osastot ja sotilaslaitokset kuten nykyisinkin. Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

1.4 Laki Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa

3—7 §. Pykälissä olevat viittaukset sotilasläänin esikuntaan ja sotilasläänin komentajaan muutettaisiin viittaukseksi aluetoimistoon ja aluetoimiston päällikköön. Muuten pykälät pysyisivät asiasisällöltään ennallaan.

1.5 Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa

6 §. Pykälässä säädettäisiin puolustusvoimien terveydenhuollon toimijoiden tehtävistä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin puolustusvoimien pääesikunnan yleisestä terveydenhuollosta koskevasta suunnittelu-, ohjaus- ja valvontatehtävästä. Pääesikunnan tehtävänä on muun muassa päättää valtakunnallisesti terveydenhuollon yleisistä linjoista ja tavoitteista, koulutuksesta, tutkimuksesta ja kehittämisestä sekä huolehtia terveydenhuollon riittävästä voimavaroista sekä siitä, että terveydenhuollon virkamiehet ja ulkopuoliset palveluntuottajat tuntevat terveydenhuoltoa koskevat säädökset ja määräykset sekä noudattavat yhdenmukaisia toimintatapoja. Pääesikunnan tehtävät eivät muuttuisi nykyisestään.

Tehtävien hoitamista varten pääesikunnassa on puolustusvoimien ylilääkäri ja logistiikkaosaston lääkintäsektori.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen tehtävästä. Perussääntely logistiikkalaitoksesta sisältyisi

puolustusvoimista annetun lain 27 b §:ään (1. lakiehdotus).

Puolustusvoimien logistiikkalaitos vastaisi puolustusvoimien perusterveydenhuollon, työterveyshuollon ja erikoissairaanhoidon sekä ympäristöterveydenhuollon, lääke- ja lääkemateriaalihuollon järjestelyistä alueellisesti ja valtakunnallisesti. Tehtäviin kuuluu puolustusvoimien terveydenhuollon toiminnan soveltaminen yhteen muiden terveydenhuollon tuottajien toiminnan kanssa.

Logistiikkalaitos vastaisi myös poikkeusolojen terveydenhuollon alueellisesta suunnittelusta, järjestämisestä sekä operatiivisesta johtamisesta. Nämä tehtävät ovat voimassa olevan sääntelyn mukaan kuuluneet puolustushaaraesikunnille.

Logistiikkalaitokseen kuuluvasta Sotilaslääketieteen keskukselta ja sen alaisista varuskuntien terveysasemista säädettäisiin terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa asetuksessa (371/1987).

9 a §. Pykälässä säädetään potilasasiakirjoihin sisältyvien tietojen salassapidosta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, josta kävisi ilmi henkilötietolain (523/1999) suhde terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annettuun lakiin. Henkilötietolain säännökset tulevat huomiotaviksi silloin, kun laissa säädetyt terveydenhuollon tehtävät ja toiminnot edellyttävät tosiasiallisesti henkilötietojen käsittelyä.

9 b §. Pykälässä säädetään lääkärin velvollisuudesta antaa asianomaiselle sotilasviranomaiselle tai perusyksikön päällikölle lausunto puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla olevalla tai sotilasvirassa palvelevalla terveystarkastuksessa havaituista rajoituksista palveluskelpoisuuteen, palvelusturvallisuuteen tai palvelustaikka virkatehtävien hoitamiseen. Pykälän 2 momentissa ei säädettäisi enää tietojen antamisesta asevelvollisuuslain soveltamisesta annetun asetuksen (63/1951) 66 §:ssä tarkoitettulle toimikunnalle. Mainittu asetus on kumoutunut asevelvollisuuslain voimaantullessa.

1.6 Aluevalvontalaki

20 §. Lupaviranomainen ja lupahakemus. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus puolustusvoimien joukko-osastoon muutettaisiin viittaamaan merivoimien esikuntaan. Voimassa olevassa puolustusvoimien organisaatiossa meripuolustusalueet toimivat suoja-alueiden lupaviranomaisina. Puolustusvoimien organisaatiouudistuksessa meripuolustusalueet lakkautettaisiin. Tilalle perustettaisiin Rannikkolaivasto sekä Rannikkoprikaati. Meripuolustusalueiden lakkauttamisesta johtuen suoja-alueiden käsittely keskitettäisiin merivoimien esikunnalle. Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

22 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin 20 §:n 1 momenttia vastaava muutos ja viittaus joukko-osastoon muutettaisiin merivoimien esikunnaksi. Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

1.7 Laki kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämisestä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta

4 §. Luvanvarainen toiminta. Pykälän viittaus Puolustusvoimien Teknilliseen Tutkimuslaitokseen muutettaisiin viittaukseksi Puolustusvoimien tutkimuslaitokseen.

Puolustusvoimien organisaatiouudistuksessa puolustusvoimiin perustetaan uusi yksikkö, Puolustusvoimien tutkimuslaitos, jonne keskitetään puolustushaarojen sekä pääesikunnan ja sen alaisten laitosten tarvitsemat informaatio-, materiaali-, räjähd- ja suojele- tekniikan vaativat tutkimus-, kehittämis-, testaus- ja evaluointipalvelut sekä strategista suunnittelua ja puolustusjärjestelmän käyttöperiaatteita ja tutkitaan joukkojen toimintakykyä.

Laitoksen tehtävänä olisi alan kumppanuuksien ja yhteistyön koordinointi ja hallinta kansallisesti ja kansainvälisesti.

Puolustusvoimien tutkimuslaitos tekisi kemiallisilta aseilta suojautumista koskevia tutkimuksia käyttämällä kemiallisten aseiden kieltosopimuksen (SopS 17–19/1997) liitteen 1 luettelossa mainittuja kemikaaleja. Tällä

hetkellä vastaavaa toimintaa harjoittaa lakkautettava Puolustusvoimien Teknillinen Tutkimuslaitos, joka on toiminnastaan ilmoitusvelvollinen Kemiallisten aseiden kieltojärjestölle. Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

10 §. Kemikaalien tuonti ja vienti. Pykälän viittaus Puolustusvoimien Teknilliseen Tutkimuslaitokseen muutettaisiin viittaukseksi Puolustusvoimien tutkimuslaitokseen. Muuten pykälä pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

1.8 Rajavartiolaki

79 §. Puolustusvoimien virka-apu rajavartiolaitokselle. Pykälän 2 momentin viittaus maanpuolustusalueen esikuntaan saatettaisiin ajantasaiseksi korvaamalla se viittauksella maavoimien esikuntaan. Ehdotettu muutos on luonteeltaan teknisluonteinen, sillä maanpuolustusalueet on lakkautettu voimassa olevan puolustusvoimista annetun lain säätämisen yhteydessä.

1.9 Sotilasoikeudenkäyntilaki

11 §. Pykälän 1 momentin viittaus maanpuolustusalueen komentajaan saatettaisiin ajantasaiseksi korvaamalla se viittauksella maavoimien komentajaan. Ehdotettu muutos on luonteeltaan tekninen, sillä maanpuolustusalueet on lakkautettu voimassa olevan puolustusvoimista annetun lain säätämisen yhteydessä. Maavoimien esikunta on jo nykyisin käytännössä osallistunut alioikeuden sotilasjäseniä koskevien esitysten laatimiseen.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esityksen ensimmäisen lakiehdotuksen 27 c §:ään sisältyy asetuksenantovaltuus, jonka mukaan aluetoimistojen nimistä, toimialueista ja organisaatiosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Vastaava asetuksenantovaltuus maan jakamisesta sotilasläänneihin ja aluetoimistoihin sisältyy nykyisin sotilasläännejä ja aluetoimistoja koskevaan 28 §:ään. Sotilasläänien lakkauttamisesta johtuen jatkossa asetuksessa säädettäisiin

vain maan jakamisesta aluetoimistojen toimi-alueisiin.

Esityksen toisen lakiehdotuksen 104 §:ään sisältyy asetuksenantovaltuus, jonka mukaan puolustusministeriön asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin varusmiehen maksuttomien matkojen lukumäärästä ulkomaille. Vastaava asetuksenantovaltuus sisältyy voimassa olevan lain 104 §:ään sillä muutoksella, että jatkossa varusmiehen kotimaan lomamatkojen muuttuessa maksuttomiksi asetus koskisi vain varusmiehen ulkomaan matkoja ja asetuksenantovaltuus poistuisi matkakustannusten korvaamisesta. Samaan pykälään sisältyisi uutena määräyksenantovaltuus, jonka mukaan pääesikunta antaisi tarkempia määräyksiä matkakustannusten korvaamisesta. Tämä toimivalta kattaisi sekä kotimaan että ulkomaan matkakustannusten korvaamista koskevien määräysten antamisen.

3 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Laki puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta, laki asevelvollisuuslain muuttamisesta muutoin kuin 104 §:n osalta, laki puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain 3 §:n muuttamisesta, laki Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta, laki terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta, laki aluevalvontalain 20 ja 22 §:n muuttamisesta, laki rajavartiolaitoksen 79 §:n muuttamisesta ja laki sotilasoikeudenkäyntilain 11 §:n muuttamisesta ehdotetaan tuleviksi voimaan vuoden 2015 alusta.

Laki kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 4 ja 10 §:n muuttamisesta ja maksutonta lomamatkaa koskevat asevelvollisuuslain 104 §:n säännökset ehdotetaan tuleviksi voimaan vuoden 2014 alusta.

Asevelvollisuuslain 104 §:ää sovellettaisiin lain voimaan tullessa palveluksessa oleviin ja sen jälkeen palveluksensa aloittaviin. Lakia sovellettaisiin myös niihin asevelvollisiin, jotka ovat aloittaneet palveluksensa ennen

lain voimaan tuloa, mutta jotka ovat esimerkiksi terveydellisistä syistä vapautettuja palveluksesta lain voimaan tullessa ja jatkavat palvelustaan myöhemmin.

Ensimmäiseen ja neljänteen lakiehdotukseen sisältyy siirtymäsäännös, jonka mukaan lain soveltamisalaan kuuluvan, ennen lain voimaan tuloa vireille tulleen asian käsittely siirtyy uuden lain mukaan määräytyvälle toimivaltaiselle viranomaiselle. Kuudenteen lakiehdotukseen sisältyvän siirtymäsäännöksen mukaan lakkautettavassa joukko-osastossa vireillä olevan asian käsittely siirtyisi lain voimaan tullessa merivoimien esikunnalle.

Kaikki voimassa olevat säännökset, joissa maanpuolustusalue ja sotilasläänin esikunta mainitaan, ehdotetaan esityksessä muutettaviksi tai kumottaviksi. Sen vuoksi puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 5 momenttiin ja asevelvollisuuslain 129 §:n 5 momenttiin sisältyvät viittaussäännökset maanpuolustusalueeseen ja sotilasläänin esikuntaan esitetään kumottavaksi tarpeettomina.

Lakien täytäntöönpanon vaatimien toimien vuoksi lait voivat tulla voimaan aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua niiden hyväksymisestä ja vahvistamisesta. Puolustusministeriö ja puolustusvoimat voivat ilman erillistä valtuutusta ryhtyä lakien täytäntöönpanoon liittyviin toimiin kuten tekemään henkilöstön asemaan liittyvät tarpeelliset päätökset.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Lakiehdotuksiin sisältyy sääntelyä, joka on merkityksellistä perustuslaissa säädettyjen perusoikeuksien, kuten oikeuden omaan kieleen ja kulttuuriin, kannalta. Lakiehdotusten säännöksiä tulee tarkastella asetuksen antamista ja hallinnon järjestämistä koskevien perustuslain 80, 119 ja 121—122 §:n kannalta.

Perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, kun niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Yleisillä perusteilla säännöksessä tarkoitetaan lähinnä yksikön nimeä, toimialaa sekä pääasiallisia tehtäviä ja toimivaltaa (HE 1/1998 vp, s. 174/II, PeVL 5/2008 vp, s. 2/I). Valtion alue-

ja paikallishallinnon perusteista säädetään niin ikään lailla. Säännöksessä hallinnon perusteilla tarkoitetaan valtion alue- ja paikallishallinnon yleistä rakennetta, kuten hallinnollisen jaotuksen perusteita ja viranomaisytyyppejä.

Perustuslain 122 §:n 1 momentin mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejakoihin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Pykälän yksityiskohtaisten perustelujen mukaan kielellisen jaotuksen osalta on luovuttu aikaisemmasta pyrkimyksestä yksikielisiin hallintoalueisiin. Tärkeää sen sijaan on, että hallintoa järjestettäessä otetaan huomioon perustuslain 17 §:ssä tarkoitetut kielelliset perusoikeudet sekä turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään. Säännöksessä korostetaan kielellisen yhdenvertaisuuden vaatimusta edellyttämällä näiden mahdollisuuksien turvaamista samanlaisten perusteiden mukaan. Perustuslain 17 §:n 2 momentin mukaan jokaisella on oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä. Julkisen vallan on huolehdittavamaan suomen- tai ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan.

Perustuslain 17 §:n 3 momentissa ja 121 §:n 4 momentissa turvataan saamelaiden oikeudet omaan kieleen ja kulttuuriin sekä kulttuuri- itsehallintoon kotiseutualueella. Esitys ei aiheuttaisi muutoksia olemassa olevien valtion aluehallinnon tai puolustusvoimien palvelujen sisältöön saamelaiden kotiseutualueella.

Perustuslain 80 §:n mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Myös muu viranomaislain voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta

säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Puolustusvoimista annetun lain muuttamista koskevaan lakiehdotukseen sisältyy asetuksenantovaltuutta koskeva säännös, jonka mukaan aluetoimistojen nimistä, toimialueista ja organisaatiosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Muutos viranomaisen toimialueessa saattaa vaikuttaa viranomaisen kielelliseen asemaan. Näin myös edellä mainittu valtuutussäännös voi vaikuttaa välillisesti perustuslain säännöksissä turvattujen kielellisten oikeuksien toteutumiseen. Toimialuejakojen mahdolliset vaikutukset viranomaisien kielelliseen asemaan ja jakojen suhde väestön kielellisten oikeuksien toteutumiseen tulevat kuitenkin tarkemmin arviotaviksi valtioneuvostossa edellä mainitun asetuksen antamisen yhteydessä, jolloin on huolehdittava siitä, että perustuslain 17 §:n ja 122 §:n velvoitteet tulevat otetuksi huomioon. Perustuslakivaliokunta on käytännössä korostanut sitä, että viranomaisien toimialueita ja toimipaikkoja järjestettäessä huolehditaan asianomaisen viranomaisen tarjoamien palvelujen saatavuudesta sekä perustuslain 17 §:ssä turvattujen kielellisten oikeuksien toteutumisesta (PeVL 29/2006 vp, s. 2/II ja PeVL 42/2006 vp s. 3).

Asevelvollisuuslain muuttamista koskevaan lakiehdotukseen sisältyy asetuksenantovaltuus, jonka mukaan puolustusministeriö asetuksella voidaan säätää tarkemmin maksuttomien matkojen määrästä ulkomaille. Lisäksi kyseiseen lakiehdotukseen sisältyy määräyksenantovaltuus, jonka mukaan pääesikunta antaa tarkempia määräyksiä matkakustannusten korvaamisesta.

Lakiehdotuksiin sisältyvät asetuksen- ja määräyksenantovaltuudet on laadittu siten, että ne täyttävät perustuslain 80 §:n mukaiset täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset. Niissä on tarkoin rajattu asetuksella säänneltävät asiat, ja valtuuden käyttö on lailla sidottu asiallisiin edellytyksiin tai rajoituksiin. Määräyksenantovaltuuden kattamat asiat on määritelty tiukasti asevelvollisuuslaissa. Asetuksen- ja määräyksenantovaltuutta koskevia säännöksiä on esityksen mukaan siten pidettävä riittävän täsmällisinä.

Esitykseen ei sisälly säännöksiä, jotka edellyttäisivät perustuslain mukaista säätämistä. Lakiehdotukset voitaisiin siten hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisen lain säätämistäjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 50 §:n 5 momentti ja 52 §,
muutetaan 5 ja 14 §, 15 §:n 1 momentti, 24, 27—29 sekä 44 §, sellaisina kuin niistä ovat
 14 § laissa 1617/2009 ja 28 § osaksi laissa 1617/2009, sekä
lisätään lakiin uusi 27 a—27 c § seuraavasti:

5 §

Sotilaskoulutus

Puolustusvoimat antaa sotilaskoulutusta siten kuin asevelvollisuuslaissa (1438/2007) ja vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007) säädetään. Maanpuolustuskorkeakoulussa annettavasta sotilaskoulutuksesta säädetään erikseen.

14 §

Kiinteistöjen tilapäinen käyttöoikeus

Puolustusvoimilla on oikeus tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä, jos se on sotilaallisen harjoitustoiminnan tai puolustusvalmiuden kohottamisen kannalta välttämätöntä. Puolustusvoimat ei kuitenkaan saa aiheuttaa tarpeetonta haittaa tai vahinkoa omaisuudelle.

Puolustusvoimilla ei kuitenkaan ole oikeutta käyttää asuinrakennuksia, niihin liittyviä piha- ja puutarha-alueita, korjaamattomia viljelysmaita eikä maa- ja metsätaloudellisia koekenttiä.

Puolustusvoimien 1 momentissa tarkoitusta kiinteistön käyttämisestä sovitaan suullisesti tai kirjallisesti kiinteistön omistajan tai haltijan kanssa. Jos sopimukseen ei päästä, puolustusvoimien puolustushaaraesikunta, paikallishallintoviranomainen, varuskunnan päällikkö tai harjoituksen johtaja voi päättää kiinteistön käyttämisestä.

Jos puolustusvoimat tarvitsee samalla kertaa käyttöönsä laajan alueen, jolla on huomattava määrä kiinteistöjä tai kiinteistöillä on huomattava määrä omistajia tai haltijoita, puolustusvoimien puolustushaaraesikunta, paikallishallintoviranomainen, varuskunnan päällikkö tai harjoituksen johtaja voi päättää kiinteistöjen käyttämisestä. Päätös voidaan tällöin antaa tiedoksi hallintolain (434/2003) mukaisella yleistiedoksiannolla.

Kiinteistön käyttämisestä aiheutuneesta vahingosta suoritetaan kiinteistön omistajalle tai haltijalle käyvän hinnan mukainen korvaus. Korvauspäätökseen samoin kuin kiinteistön käyttöä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Korvaukseen oikeutetulle on valitusmenettelystä huolimatta viivytyksettä suoritettava määrä, josta ei ole erimielisyyttä. Kiinteistön käyttöä koskevaa päätöstä voidaan noudattaa muutoksenhausta huolimatta, jollei hallinto-oikeus kiellä täytäntöönpanoa. Kiinteistön käyttöä koskevaa sopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

15 §

Liikkumista koskevat kiellot ja rajoitukset

Jos sotilaalliset syyt tai ulkopuolisten suojaaminen vaaroilta välttämättä sitä vaatii, puolustusvoimien puolustushaaraesikunta, paikallishallintoviranomainen, varuskunnan päällikkö tai harjoituksen johtaja voi kieltää

asiattomilta puolustusvoimien käytössä olevalla alueella tai kohteessa liikkumisen tai rajoittaa sitä. Kiellon rikkomisesta tuomittavista rangaistuksista säädetään rikoslaissa (39/1889).

24 §

Puolustusvoimien johto ja hallintoyksiköt

Puolustusvoimien ylimmästä päällikyydestä säädetään perustuslaissa. Puolustusvoimat on hallinnollisesti puolustusministeriön alainen. Tasavallan presidentti päättää sotilaskäskyasioista ja sotilaallisista nimitysasioista sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Puolustusvoimissa on puolustusvoimain komentaja, pääesikunta, maavoimat, merivoimat ja ilmavoimat, sotilaslaitoksia, varuskuntia, joukko-osastoja ja muita hallintoyksiköitä sekä maakuntajoukkoja.

27 §

Puolustushaarat

Maavoimiin kuuluu maavoimien esikunta, aluetoimistoja, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Maavoimia johtaa maavoimien komentaja. Maavoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä maavoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Maavoimien kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin maavoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta maavoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka maavoimien komentaja vahvistaa.

Merivoimiin kuuluu merivoimien esikunta, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Merivoimia johtaa merivoimien komentaja. Merivoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä merivoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Merivoimien kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin merivoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta merivoimien esikunnassa annetaan työjärjes-

tyksessä, jonka merivoimien komentaja vahvistaa. Merivoimien esikunta ohjaa ja valvoo sotilasmerenkulkua sekä sitä edistäviä ja turvaavia toimenpiteitä.

Ilmavoimiin kuuluu ilmavoimien esikunta, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Ilmavoimia johtaa ilmavoimien komentaja. Ilmavoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä ilmavoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Ilmavoimien kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin ilmavoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta ilmavoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka ilmavoimien komentaja vahvistaa. Ilmavoimien esikunnan yhteydessä toimii sotilasilmailuviranomaisena ilmailulaissa (1194/2009) tarkoitettu sotilasilmailun viranomaisyksikkö.

Maavoimien esikunta, merivoimien esikunta ja ilmavoimien esikunta ovat toimialaansa koskevilla hallinnollisissa asioissa pääesikunnan alaisia.

27 a §

Maanpuolustuskorkeakoulu

Maanpuolustuskorkeakoulu on sotatieteellistä opetusta antava puolustusvoimiin kuuluva korkeakoulu. Maanpuolustuskorkeakoulun asemasta, organisaatiosta ja siellä annettavasta opetuksesta ja koulutuksesta säädetään tarkemmin Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008).

27 b §

Puolustusvoimien logistiikkalaitos

Puolustusvoimien logistiikkalaitos on puolustusvoimien materiaalihallinnosta, hankintatoimesta, terveydenhuollon järjestämisestä, ympäristöasioista ja tilahallinnasta vastaava pääesikunnan alainen sotilaslaitos, johon kuuluu Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta, sotilaslaitoksia ja muita hallintoyksiköitä. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksessa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä laitoksen johtaja, jollei asiaa ole säädetty tai määrätty muun viranomaisen tai virkamiehen

ratkaistavaksi. Laitoksen kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin laitoksen johtaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta Puolustusvoimien logistiikkalaitoksessa annetaan työjärjestyksessä, jonka laitoksen johtaja vahvistaa.

27 c §

Aluetoimistot ja varuskunnat

Maavoimien eräisiin joukko-osastoihin kuuluu yksi tai useampi aluetoimisto, jonka tehtävänä on käsitellä ja ratkaista asevelvollisuutta, naisten vapaaehtoista asepalvelusta ja vapaaehtoista maanpuolustusta koskevat asiat sen mukaan kuin niistä erikseen säädetään. Näissä asioissa aluetoimisto on maavoimien esikunnan alainen. Aluetoimistossa käsiteltävän edellä tarkoitettun asian ratkaisee esittelystä aluetoimiston päällikkö, jollei asiaa ole säädetty tai määrätty muun viranomaisen tai virkamiehen ratkaistavaksi. Tarkempia määräyksiä edellä tarkoitettun asian käsittelystä ja ratkaisemisesta aluetoimistossa annetaan työjärjestyksessä, jonka aluetoimiston päällikkö vahvistaa.

Aluetoimistojen toimialueet kattavat koko maan. Aluetoimistojen nimistä, toimialueista ja organisaatiosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Varuskunta on puolustusvoimien käytössä olevista alueista ja niillä sijaitsevista hallintoyksiköistä tai niiden osista koostuva yksikkö, jonka tehtävänä on sovittaa yhteen ja tuottaa yhteisiä palveluja varuskuntaan kuuluville yksiköille ja sotilaskohteille. Varuskunnassa käsiteltävän hallinnollisen asian ratkaisee esittelystä varuskunnan päällikkö.

28 §

Paikallishallinto ja maakuntajoukot

Sotilaslaitos ja joukko-osasto ovat puolustusvoimien paikallishallintoviranomaisia. Sotilaslaitos ja joukko-osasto ovat pääesikunnan, maavoimien esikunnan, merivoimien esikunnan, ilmavoimien esikunnan tai sotilaslaitoksen alaisia sen mukaan kuin siitä 29 §:n mukaisesti päätetään.

Paikallishallintoviranomaisessa käsiteltävän hallinnollisen asian ratkaisee esittelystä paikallishallintoviranomaisen komentaja tai päällikkö, jollei asiaa ole säädetty tai määrätty muun viranomaisen tai virkamiehen ratkaistavaksi. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta paikallisviranomaisessa annetaan työjärjestyksessä, jonka paikallishallintoviranomaisen komentaja tai päällikkö vahvistaa.

Maakuntajoukot ovat puolustusvoimiin kuuluvia alueellisesti tai paikallisesti käytettäviä joukkoja. Maakuntajoukot ovat sotilaslaitoksen, aluetoimiston tai joukko-osaston alaisia sen mukaan kuin siitä 29 §:n mukaisesti päätetään. Maakuntajoukot muodostetaan reserviin kuuluvista vapaaehtoisista asevelvollisista sekä muista vapaaehtoisista, jotka ovat antaneet vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitettun sitoumuksen puolustusvoimille.

Maakuntajoukkoja voidaan käyttää puolustusvoimien virka-aputehtävissä.

29 §

Kokoonpanosta ja johtosuhteista päättäminen

Puolustusministeriö päättää puolustusvoimain komentajan tai pääesikunnan esityksestä:

1) pääesikunnan, puolustushaaraesikunnan, Maanpuolustuskorkeakoulun, Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen ja aluetoimiston sijoituspaikasta sekä sotilaslaitoksen, joukko-osaston tai muun yksikön perustamisesta, sijoituspaikasta ja lakkauttamisesta;

2) muistakin kokoonpanojen tai johtosuhteiden muutoksista, joilla on merkittävää yhteiskunnallista, taloudellista tai henkilöstöön liittyvää vaikutusta.

Puolustusvoimain komentajalla on oikeus muilta osin päättää yksityiskohtaisista kokoonpanoista ja johtosuhteista. Puolustusministeriö tulee pitää tietoisena näitä asioita koskevasta valmistelusta. Toimivallan jaosta puolustusministeriön ja puolustusvoimain komentajan välillä voidaan säätää tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun kokoonpanon lisäksi valmiuden kohottamista varten perustettavasta kokoonpanosta ja johdosuhteista päätetään jäljempänä tässä laissa tarkoitettuna sotilaskäskyasiana.

44 §

Palvelukseen ilmoittautuminen

Yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja uhkaavien häiriötilanteiden taikka valmiuslain (1552/2011) mukaisten poikkeusolojen tai näiden uhan sitä edellyttäessä puolustusvoimien virkamiehen on määräyksestä saavuttava palvelukseen myös vuosilomalta tai virkavapaalta. Tällaisen uhan tai tilanteen olles-

sa ilmeinen virkamiehen on viipymättä otettava yhteyttä palveluspaikkaansa. Edellä tarkoitetun määräyksen antaa puolustusvoimien toimivaltainen viranomaislainen.

Virkamiehen varallaolovelvollisuudesta säädetään työaikalain (605/1996) 5 §:n 3 momentissa ja velvollisuudesta suostua lisä- tai ylityön tekemiseen mainitun lain 18 §:n 4 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleen asian käsittely siirtyy tämän lain mukaan toimivaltaiselle viranomaiselle.

2.

Laki**asevelvollisuuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asevelvollisuuslain (1438/2007) 4, 8, 60, 92, 104, 110 ja 113 § sekä 129 §:n 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 60, 110 ja 113 § laissa 147/2010, seuraavasti:

4 §

Puolustusministeriö, pääesikunta ja puolustushaaraesikunnat

Puolustusministeriö ohjaa asevelvollisuuden toteuttamista.

Pääesikunta johtaa ministeriön antamien perusteiden mukaisesti asevelvollisuuden toimeenpanoa ja kehittää asevelvollisuusjärjestelmää.

Puolustushaaran esikunta suunnittelee, kehittää ja ohjaa asevelvollisuusasioita toimialallaan.

8 §

Yleinen toimi- ja päätösvalta

Yleinen toimi- ja päätösvalta asevelvollista koskevassa asiassa on aluetoimistolla sekä tässä laissa tarkoitetussa palveluksessa olevan osalta joukko-osaston komentajalla tai kertausharjoituksen johtajalla, jollei toimi- ja päätösvaltaa ole säädetty pääesikunnalle, puolustushaaran esikunnalle, perusyksikön päällikölle, joukkoyksikön komentajalle tai kutsuntalautakunnalle.

Päätöksenteosta sotilaskäskyasioissa säädetään puolustusvoimista annetussa laissa (551/2007) sen ohella, mitä tässä laissa säädetään.

60 §

Palveluksen keskeyttäminen

Joukko-osaston komentaja voi keskeyttää asevelvollisen tässä laissa tarkoitetun palveluksen ja kotiuttaa asevelvollisen, jos:

1) asevelvollisen koulutus on keskeytetty 40 §:n 1 kohdan nojalla ja asevelvollinen on kykenemätön myös muuhun palvelukseen pitkäkhön ajan;

2) asevelvollinen on epäiltynä sellaisesta rikoksesta tai käyttäytyy sellaisella tavalla, että on perusteltua aihetta epäillä, että asevelvollinen voi vakavasti vaarantaa muiden palvelusturvallisuuden;

3) asevelvollisen palveluskelpoisuus puuttuu 10 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla pitkäkhön ajan.

Lisäksi asevelvollisen palvelus voidaan puolustusministeriön päätöksellä keskeyttää, jos se on välttämätöntä vaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tai muusta pakkavasta syystä.

Jos asevelvollinen on tehnyt hakemuksen siviilipalvelukseen tai täydennyspalvelukseen, hänen palveluksensa keskeytetään ja hänet kotiutetaan.

Kertausharjoituksen johtaja voi keskeyttää kertausharjoituksessa olevan asevelvollisen palveluksen ja kotiuttaa asevelvollisen 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetulla perusteella.

Asevelvollista on kuultava henkilökohtaisesti, jos palvelus keskeytetään 1 momentissa tarkoitetulla perusteella.

92 §

Asevelvollisrekisterin pitäjä

Asevelvollisrekisterin pitäjiä ovat pääesikunta, puolustushaaran esikunta ja aluetoimisto toimialueellaan sekä joukko-osaston palveluksessa olevien osalta.

104 §

Maksuton lomamatka

Varusmies saa viikonloppuvapaan sekä 44 — 46 §:ssä tarkoitetun loman ja vapaan yhteydessä edestakaisen matkan tai korvauksen matkakustannuksista koti- tai asuinpaikkakunnalleen taikka erityisestä syystä myös muulle sellaiselle paikkakunnalle Suomessa, jonne hänellä on erityisiä henkilökohtaisia syyteitä. Ulkomailla vakinaisesti asuvalla on palvelusaikanaan oikeus vähintään yhteen lomamatkaan koti- tai asuinpaikkakunnalleen ulkomailla.

Matka on tehtävä olosuhteet huomioon ottaen valtiolle edullisimmalla tavalla.

Puolustusministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin maksuttomien matkojen lukumäärästä ulkomaille. Pääesikunta antaa tarkempia määräyksiä matkakustannusten korvaamisesta.

110 §

Valitus oikaisuasiassa ja muussa asevelvollisuutta koskevassa asiassa

Päätökseen, johon saa vaatia 109 §:ssä tarkoitettua oikaisua, ei saa hakea suoraan muutosta valittamalla.

Aluetoimiston oikaisuasiassa antamaan päätökseen sekä muuhun pääesikunnan, puolustushaaran esikunnan, aluetoimiston, joukko-osaston ja kutsuntalautakunnan tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muu-

tosta valittamalla kutsunta-asiain keskuslautakuntaan.

113 §

Valituskirjelmän toimittaminen viranomaiselle

Kutsunta-asiain keskuslautakunnalle osoitetun valituskirjelmän saa toimittaa myös päätöksen antaneelle viranomaiselle. Kutsuntalautakunnan päätöstä koskeva valituskirjelmä toimitetaan kuitenkin kutsuntalautakunnan asettaneelle aluetoimistolle tai kutsunta-asiain keskuslautakunnalle.

Pääesikunnan, puolustushaaran esikunnan, aluetoimiston tai joukko-osaston on kahdeksan päivän kuluessa sen jälkeen, kun valituskirjelmä on sille tullut, lähetettävä se ja siihen kuuluvat asiakirjat sekä oma lausuntonsa kutsunta-asiain keskuslautakunnalle.

129 §

Siirtymäsäännös

—————
 Jos muussa lainsäädännössä viitataan tällä lailla kumottavaan asevelvollisuuslakiin, viittauksen on katsottava tarkoittavan tätä lakia.
 —————

—————
 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 ____ . Sen 104 § tulee voimaan kuitenkin jo _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

3.

Laki**puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain (781/1980) 3 §, sellaisena kuin se on laeissa 346/1998, 559/2007 ja 502/2009, seuraavasti:

3 §

Virka-apua pyytää Poliisihallitus. Kiireellisessä tapauksessa virka-apua voi pyytää poliisin valtakunnallisen tai paikallisen yksikön päällikkö taikka asianomaisen poliisiyksikön tai -alueen johtovalmiudessa oleva päällystöön kuuluva poliisimies. Pyynnöstä on tällöin ilmoitettava viipymättä Poliisihallitukseen.

Virka-avun antamisesta päättää pääesikunta taikka maavoimien, merivoimien tai ilmapuolustusvoimien esikunta. Kiireellisessä tapauksessa virka-avun antamisesta voi päättää varus-

kunnan päällikkö, joukko-osaston komentaja tai sotilaslaitoksen päällikkö.

Puolustusvoimat voi käyttää muissa kuin 4 §:ssä tarkoitetuissa virka-aputehtävissä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007) tarkoitettuja henkilöitä.

—————
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

4.

Laki**Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetun lain (645/1985) 3—7 §, sellaisina kuin ne ovat, 3 ja 6 § laissa 1261/1992 sekä 4, 5 ja 7 § osaksi laissa 1261/1992, seuraavasti:

3 §

Tässä laissa tarkoitettua palveluksen suorittamisen lykkäystä myöntää kutsuntojen yhteydessä kutsuntalautakunta ja muutoin aluetoimiston päällikkö.

4 §

Asevelvollinen, jolle ei enää voida myöntää palveluksen suorittamisen lykkäystä ja joka on ilmoittanut, että 1 §:n 1 momentissa tarkoitettut syyt edelleen estävät häntä suorittamasta aseellista palvelusta ja sitä korvaavaa palvelusta, vapautetaan hakemuksesta asevelvollisuuden suorittamisesta rauhan aikana.

Vapauttamisen edellytyksenä on, että lykkäys on jatkunut keskeytyksettä sen kalenterivuoden loppuun, jona asianomainen täyttää 28 vuotta ja että hän esittää selvityksen siitä, että hän edelleen kuuluu jäsenenä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuun uskonnolliseen yhdyskuntaan ja osallistuu sen toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu hakemus on tehtävä asianomaiselle aluetoimistolle kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden alusta lukien, jona asianomainen täyttää 29 vuotta. Vapauttamisesta päättää aluetoimiston päällikkö.

Jollei 1 momentissa tarkoitettua vapautusta voida myöntää, asianomainen on määrättävä suorittamaan asevelvollisuutensa asevelvollisuuslaissa tai siviilipalveluslaissa säädetyssä järjestyksessä.

5 §

Jos asevelvollinen, jolle on myönnetty tässä laissa tarkoitettua lykkäystä, haluaa ryhtyä suorittamaan asevelvollisuuttaan asevelvollisuuslaissa tai siviilipalveluslaissa säädetyssä järjestyksessä, hänen on siitä ilmoitettava kirjallisesti asianomaiselle aluetoimistolle. Sen jälkeen hänet kutsutaan siihen palvelukseen, johon hänet viimeksi mainituissa laeissa säädetyssä järjestyksessä määrätään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen tehneelle asevelvolliselle ei voida enää myöntää lykkäystä tämän lain perusteella.

6 §

Reservin kertausharjoituksiin tai niiden asemesta suoritettavaan palvelukseen kutsuttu asevelvollinen, joka kutsun saatuaan asianomaiselle aluetoimistolle kirjallisesti ilmoittaa, että 1 §:ssä tarkoitettut syyt estävät häntä suorittamasta aseellista palvelusta ja sitä korvaavaa palvelusta, ja esittää siitä 2 §:ssä tarkoitettua selvityksen, on vapautettava sanotuista kertausharjoituksista ja niiden asemesta suoritettavasta palveluksesta. Vapauttamisesta päättää aluetoimiston päällikkö.

7 §

Kutsuntalautakunnan ja aluetoimiston päällikön tämän lain nojalla antamaan päätöksen saa hakea muutosta valittamalla kutsunta-asiaain keskuslautakuntaan 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta. Valitusasioiden käsittelystä kutsunta-asiaain keskuslautakunnassa on muutoin voimassa, mitä asevelvollisuuslaissa säädetään.

Asevelvollista, joka on tehnyt 2 tai 4 §:ssä tarkoitettua hakemuksen taikka jonka asia on vireillä valitusasteessa, ei saa määrätä astu-

maan palvelukseen, ennen kuin asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.

Ennen tämän lain voimaantuloa sotilaslää-
nin esikunnassa vireille tulleen asian käsitte-
ly siirtyy toimivaltaiselle aluetoimistolle.

5.

Laki**terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain (322/1987) 6, 9 a ja 9 b §, sellaisina kuin ne ovat, 6 ja 9 a § laissa 292/2006 sekä 9 b § laeissa 1682/1995, 367/1998 ja 623/1999, seuraavasti:

6 §

Puolustusvoimien terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat pääesikunnalle.

Terveydenhuollon järjestelyistä puolustusvoimissa vastaa Puolustusvoimien logistiikkalaitos.

9 a §

Tässä laissa tarkoitettuihin potilasasiakirjoihin sisältyvien tietojen salassapidosta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992) ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) säädetään.

Jollei tästä tai muusta laista muuta johdu, henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999).

9 b §

Jos lääkäri palveluskelpoisuustarkastuksessa, työhönsijoitustarkastuksessa tai muussa terveystarkastuksessa toteaa puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla tai sotilasvirassa palvelevalla sellaisia terveydellisiä

rajoituksia, jotka vaikuttavat asianomaisen palveluskelpoisuusluokkaan, palvelusturvallisuuteen tai suoriutumiseen palvelus- tai virkatehtävissä, on hänen 9 a §:ssä mainittujen lakien säännösten estämättä annettava viivytyksettä tarkastuksesta tehtävistä johtopäätöksistä lausunto asianomaiselle sotilasviranomaiselle. Tässä tarkoitettu sotilasviranomainen on joukko-osaston komentaja tai muun vastaavan hallintoyksikön johtava esimies.

Puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla olevalla tarkastuksessa havaituista rajoituksista palvelustehtäviensä hoitamiseen on annettava lausunto myös perusyksikön päällikölle.

Lääkäriin on tarkastetun pyynnöstä ilmoitettava antamastaan tarkastettua koskevasta lausunnosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

6.

Laki**aluevalvontalain 20 ja 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aluevalvontalain (755/2000) 20 ja 22 §, sellaisena kuin niistä on 20 § osaksi laissa 589/2005, seuraavasti:

20 §

Lupaviranomainen ja lupahakemus

Luvan myöntämistä 12—14 §:ssä tarkoitettuun toimintaan koskevan asian käsittelee ja ratkaisee pääesikunta. Luvan myöntämistä 17 §:ssä tarkoitettuun toimintaan koskevan asian käsittelee ja ratkaisee merivoimien esikunta.

Luvan peruuttamista koskevan asian ratkaisee pääesikunta.

Asian, joka koskee luvan myöntämistä 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun toimintaan rajavyöhykkeellä tai kyseisen luvan peruuttamista, käsittelee ja ratkaisee kuitenkin rajavartiolaitos.

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys toiminnasta sekä siinä käytettävistä välineistä ja laitteista.

Lupaviranomaisesta sekä luvan hakemisesta ja hakemukseen liitettävistä lupaharkinnan kannalta tarpeellisista selvityksistä samoin kuin luvan voimassaolosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

22 §

Muutoksenhaku

Pääesikunnan, merivoimien esikunnan ja rajavartiolaitoksen esikunnan tässä luvussa tarkoitettussa lupa-asiassa tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Luvan peruuttamista koskevaa päätöstä noudatetaan valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen kiellä päätöksen täytäntöönpanoa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Ennen tämän lain voimaantuloa puolustusvoimien joukko-osastossa vireille tulleen 20 §:n 1 momentissa tarkoitettun lupa-asian käsittely siirtyy merivoimien esikunnalle.

7.

Laki**kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 4 ja 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain (346/1997) 4 §:n 1 momentti ja 10 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 902/2010, seuraavasti:

4 §

Luvanvarainen toiminta

Yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 1 mainittujen kemikaalien ja lähtöainesten tuottaminen, hankkiminen, säilyttäminen ja käyttäminen, jos 1 luettelon sisältämien kemikaalien yhteismäärä toiminnanharjoittajaa ja laitosta kohden on enemmän kuin 100 grammaa vuodessa, ovat sallittuja Suomessa vain Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen luvalla. Luettelossa 1 mainittujen kemikaalien ja lähtöainesten tuonti ja toimitus Suomen alueelle ovat määrästä riippumatta sallittuja vain Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen luvalla. Lupaa ei kuitenkaan vaadita instituutilta eikä Puolustusvoimien tutkimuslaitokselta.

aineita ei saa tuoda muista kuin sopimuspuolena olevista valtioista. Tämä kieltö ei kuitenkaan koske näytteitä, jotka instituutti tai Puolustusvoimien tutkimuslaitos ulkoasiainministeriötä etukäteen kuultuaan vastaanottaa yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien kemikaalien todentamiseen liittyviä tutkimuksia varten. Kemikaaliliitteen luettelossa 1 mainittuja kemikaaleja ei saa viedä eikä toimittaa muihin kuin sopimuspuolena oleviin valtioihin. Kemikaaliliitteen luettelossa 2 mainittuja kemikaaleja ja lähtöaineita ei saa viedä eikä toimittaa muihin kuin sopimuspuolena oleviin valtioihin muuten kuin kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetussa laissa (562/1996) ja kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 428/2009 säädetyin poikkeuksin.

10 §

Kemikaalien tuonti ja vienti

Yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 1 tai 2 mainittuja kemikaaleja ja lähtö-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

8.

Laki**rajavartiolain 79 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajavartiolain (578/2005) 79 §:n 3 momentti seuraavasti:

79 § <i>Puolustusvoimien virka-apu rajavartiolaitok- selle</i>	rivoimien, ilmavoimien taikka maavoimien esikunta. Kiireellisessä tapauksessa virka- avun antamisesta voi päättää varuskunnan päällikkö tai joukko-osaston komentaja.
---	--

Virka-apua pyytää rajavartiolaitoksen esi-
kunta tai kiireellisessä tapauksessa se hallin-
toyksikkö, joka virka-apua tarvitsee. Virka-
avun antamisesta päättää Pääesikunta tai me-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

9.

Laki**sotilasoikeudenkäyntilain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1263/1992, seuraavasti:

11 §

Alioikeuden sotilasjäsenet ja heille riittä-
vän monta varajäsentä määrää hovioikeus
maavoimien komentajan esityksestä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Helsingissä 14 päivänä helmikuuta 2013

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Puolustusministeri *Carl Haglund*

*Liitteet
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 50 §:n 5 momentti ja 52 §,
muutetaan 5 ja 14 §, 15 §:n 1 momentti, 24, 27—29 sekä 44 §, sellaisina kuin niistä ovat
14 § laissa 1617/2009 ja 28 § osaksi laissa 1617/2009, sekä
lisätään lakiin uusi 27 a—27 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Sotilaskoulutus

Sotilaskoulutus

Puolustusvoimat antaa sotilaskoulutusta siten kuin asevelvollisuuslaissa (452/1950) ja vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007) säädetään. Maanpuolustuskorkeakoulussa annettavasta sotilaskoulutuksesta säädetään erikseen.

Puolustusvoimat antaa sotilaskoulutusta siten kuin asevelvollisuuslaissa (1438/2007) ja vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007) säädetään. Maanpuolustuskorkeakoulussa annettavasta sotilaskoulutuksesta säädetään erikseen.

14 §

14 §

Kiinteistöjen tilapäinen käyttöoikeus

Kiinteistöjen tilapäinen käyttöoikeus

Puolustusvoimilla on oikeus tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä, jos se on sotilaallisen harjoitustoiminnan tai puolustusvalmiuden kohottamisen kannalta välttämätöntä. Puolustusvoimat ei kuitenkaan saa aiheuttaa tarpeetonta haittaa tai vahinkoa omaisuudelle.

Puolustusvoimilla ei kuitenkaan ole oikeutta käyttää asuinrakennuksia, niihin liittyviä piha- ja puutarha-alueita, korjaamattomia viljelysmaita eikä maa- ja metsätaloudellisia koekenttiä.

Puolustusvoimien 1 momentissa tarkoitusta kiinteistön käyttämisestä sovitaan suullisesti tai kirjallisesti kiinteistön omistajan tai haltijan kanssa. Jos sopimukseen ei päästä, puolustusvoimien alue- tai paikallishallintoviranomainen tai harjoituksen johtaja voi päättää kiinteistön käyttämisestä.

Puolustusvoimilla on oikeus tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä, jos se on sotilaallisen harjoitustoiminnan tai puolustusvalmiuden kohottamisen kannalta välttämätöntä. Puolustusvoimat ei kuitenkaan saa aiheuttaa tarpeetonta haittaa tai vahinkoa omaisuudelle.

Puolustusvoimilla ei kuitenkaan ole oikeutta käyttää asuinrakennuksia, niihin liittyviä piha- ja puutarha-alueita, korjaamattomia viljelysmaita eikä maa- ja metsätaloudellisia koekenttiä.

Puolustusvoimien 1 momentissa tarkoitusta kiinteistön käyttämisestä sovitaan suullisesti tai kirjallisesti kiinteistön omistajan tai haltijan kanssa. Jos sopimukseen ei päästä, puolustusvoimien *puolustushaaraesikunta*, paikallishallintoviranomainen, *varuskunnan päällikkö* tai harjoituksen johtaja voi päättää kiinteistön käyttämisestä.

Jos puolustusvoimat tarvitsee samalla kertaa käyttöönsä laajan alueen, jolla on huomattava määrä kiinteistöjä tai kiinteistöillä on huomattava määrä omistajia tai haltijoita, puolustusvoimien alue- tai paikallishallintoviranomainen tai harjoituksen johtaja voi päättää kiinteistöjen käyttämisestä. Päätös voidaan tällöin antaa tiedoksi hallintolain (434/2003) mukaisella yleistiedoksiannolla.

Kiinteistön käyttämisestä aiheutuneesta vahingosta suoritetaan kiinteistön omistajalle tai haltijalle käyvän hinnan mukainen korvaus. Korvauspäätökseen samoin kuin kiinteistön käyttöä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Korvaukseen oikeutetulle on valitusmenettelystä huolimatta viivytyksettä suoritettava määrä, josta ei ole erimielisyyttä. Kiinteistön käyttöä koskevaa päätöstä voidaan noudattaa muutoksenhausta huolimatta, jollei hallinto-oikeus kiellä täytäntöönpanoa. Kiinteistön käyttöä koskevaa sopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

15 §

Liikkumista koskevat kiellot ja rajoitukset

Jos sotilaalliset syyt tai ulkopuolisten suojaaminen vaaroilta välttämättä sitä vaatii, puolustusvoimien alue- tai paikallishallintoviranomainen voi kieltää asiattomilta puolustusvoimien käytössä olevalla alueella tai kohteessa liikkumisen tai rajoittaa sitä. Kiellon rikkomisesta tuomittavista rangaistuksista säädetään rikoslaisissa (39/1889).

24 §

Puolustusvoimien johto ja hallintoyksiköt

Puolustusvoimien ylimmästä päällikkyudesta säädetään perustuslaissa. Puolustusvoimat on hallinnollisesti puolustusministeriön alainen. Tasavallan presidentti päättää sotilaskäskyasioista ja sotilaallisista nimitysasi-

Jos puolustusvoimat tarvitsee samalla kertaa käyttöönsä laajan alueen, jolla on huomattava määrä kiinteistöjä tai kiinteistöillä on huomattava määrä omistajia tai haltijoita, puolustusvoimien *puolustushaaraesikunta*, paikallishallintoviranomainen, *varuskunnan päällikkö* tai harjoituksen johtaja voi päättää kiinteistöjen käyttämisestä. Päätös voidaan tällöin antaa tiedoksi hallintolain (434/2003) mukaisella yleistiedoksiannolla.

Kiinteistön käyttämisestä aiheutuneesta vahingosta suoritetaan kiinteistön omistajalle tai haltijalle käyvän hinnan mukainen korvaus. Korvauspäätökseen samoin kuin kiinteistön käyttöä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Korvaukseen oikeutetulle on valitusmenettelystä huolimatta viivytyksettä suoritettava määrä, josta ei ole erimielisyyttä. Kiinteistön käyttöä koskevaa päätöstä voidaan noudattaa muutoksenhausta huolimatta, jollei hallinto-oikeus kiellä täytäntöönpanoa. Kiinteistön käyttöä koskevaa sopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

15 §

Liikkumista koskevat kiellot ja rajoitukset

Jos sotilaalliset syyt tai ulkopuolisten suojaaminen vaaroilta välttämättä sitä vaatii, puolustusvoimien *puolustushaaraesikunta*, paikallishallintoviranomainen, *varuskunnan päällikkö* tai harjoituksen johtaja voi kieltää asiattomilta puolustusvoimien käytössä olevalla alueella tai kohteessa liikkumisen tai rajoittaa sitä. Kiellon rikkomisesta tuomittavista rangaistuksista säädetään rikoslaisissa (39/1889).

24 §

Puolustusvoimien johto ja hallintoyksiköt

Puolustusvoimien ylimmästä päällikkyudesta säädetään perustuslaissa. Puolustusvoimat on hallinnollisesti puolustusministeriön alainen. Tasavallan presidentti päättää sotilaskäskyasioista ja sotilaallisista nimitysasi-

oista sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Puolustusvoimissa on puolustusvoimain komentaja, pääesikunta, maavoimat, merivoimat ja ilmavoimat, *aluehallinnon esikuntia*, sotilaslaitoksia, joukko-osastoja ja muita hallintoyksiköitä sekä maakuntajoukkoja ja *Maanpuolustuskorkeakoulu*.

Puolustusvoimissa on lisäksi puolustusvoimien käytössä olevista alueista ja niillä sijaitsevista hallintoyksiköistä koostuvia varuskuntia.

27 §

Puolustushaarat

Maavoimiin kuuluu maavoimien esikunta, *sotilasläänejä*, aluetoimistoja, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Maavoimia johtaa maavoimien komentaja. Maavoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä maavoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Maavoimien kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin maavoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta maavoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka maavoimien komentaja vahvistaa.

Merivoimiin kuuluu merivoimien esikunta, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Merivoimia johtaa merivoimien komentaja. Merivoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä merivoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Merivoimien kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin merivoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta merivoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka merivoimien komentaja vahvistaa. Merivoimien esikunta ohjaa ja valvoo sotilasmerenkulkua sekä sitä edistäviä ja turvaavia toimenpiteitä.

Ilmavoimiin kuuluu ilmavoimien esikunta, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Ilmavoimia johtaa ilmavoimien komentaja. Ilmavoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä ilmavoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Ilmavoimien kannalta merkit-

asioista sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Puolustusvoimissa on puolustusvoimain komentaja, pääesikunta, maavoimat, merivoimat ja ilmavoimat, sotilaslaitoksia, *varuskuntia*, joukko-osastoja ja muita hallintoyksiköitä sekä maakuntajoukkoja.

27 §

Puolustushaarat

Maavoimiin kuuluu maavoimien esikunta, aluetoimistoja, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Maavoimia johtaa maavoimien komentaja. Maavoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä maavoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Maavoimien kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin maavoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta maavoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka maavoimien komentaja vahvistaa.

Merivoimiin kuuluu merivoimien esikunta, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Merivoimia johtaa merivoimien komentaja. Merivoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä merivoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Merivoimien kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin merivoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta merivoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka merivoimien komentaja vahvistaa. Merivoimien esikunta ohjaa ja valvoo sotilasmerenkulkua sekä sitä edistäviä ja turvaavia toimenpiteitä.

Ilmavoimiin kuuluu ilmavoimien esikunta, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Ilmavoimia johtaa ilmavoimien komentaja. Ilmavoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä ilmavoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Ilmavoimien kannalta merkit-

tävät asiat ratkaisee kuitenkin ilmavoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta ilmavoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka ilmavoimien komentaja vahvistaa. Ilmavoimien esikunnan yhteydessä toimii sotilasilmailuviranomaisena sotilasilmailun viranomaisyksikkö ilmailulain (1242/2005) mukaisesti.

Maavoimien esikunta, merivoimien esikunta ja ilmavoimien esikunta ovat toimialaansa koskevissa hallinnollisissa asioissa pääesikunnan alaisia.

tävät asiat ratkaisee kuitenkin ilmavoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta ilmavoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka ilmavoimien komentaja vahvistaa. Ilmavoimien esikunnan yhteydessä toimii sotilasilmailuviranomaisena *ilmailulaissa (1194/2009) tarkoitettu sotilasilmailun viranomaisyksikkö.*

Maavoimien esikunta, merivoimien esikunta ja ilmavoimien esikunta ovat toimialaansa koskevissa hallinnollisissa asioissa pääesikunnan alaisia.

27 a §

Maanpuolustuskorkeakoulu

Maanpuolustuskorkeakoulu on sotatieteellistä opetusta antava puolustusvoimiin kuuluva korkeakoulu. Maanpuolustuskorkeakoulun asemasta organisaatiosta ja siellä annettavasta opetuksesta ja koulutuksesta säädetään tarkemmin Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008).

27 b §

Puolustusvoimien logistiikkalaitos

Puolustusvoimien logistiikkalaitos on puolustusvoimien materiaalihallinnosta, hankintatoimesta, terveydenhuollon järjestämisestä, ympäristöasioista ja tilahallinnasta vastaava pääesikunnan alainen sotilaslaitos, johon kuuluu Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta, sotilaslaitoksia ja muita hallintoyksiköitä. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksessa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä laitoksen johtaja, jollei asiaa ole säädetty tai määrätty muun viranomaisen tai virkamiehen ratkaistavaksi. Laitoksen kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin laitoksen johtaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta Puolustusvoimien logistiikkalaitoksessa annetaan työjärjestyksessä, jonka laitoksen johtaja vahvistaa.

27 c §

Aluetoimistot ja varuskunnat

Maavoimien eräisiin joukko-osastoihin kuuluu yksi tai useampi aluetoimisto, jonka tehtävänä on käsitellä ja ratkaista asevelvollisuutta, naisten vapaaehtoista asepalvelusta ja vapaaehtoista maanpuolustusta koskevat asiat sen mukaan kuin niistä erikseen säädetään. Näissä asioissa aluetoimisto on maavoimien esikunnan alainen. Aluetoimistossa käsiteltävän edellä tarkoitetun asian ratkaisee esittelystä aluetoimiston päällikkö, jolle asiaa ole säädetty tai määrätty muun viranomaisen tai virkamiehen ratkaistavaksi. Tarkempia määräyksiä edellä tarkoitetun asian käsittelystä ja ratkaisemisesta aluetoimistossa annetaan työjärjestyksessä, jonka aluetoimiston päällikkö vahvistaa.

Aluetoimistojen toimialueet kattavat koko maan. Aluetoimistojen nimistä, toimialueista ja organisaatiosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Varuskunta on puolustusvoimien käytössä olevista alueista ja niillä sijaitsevista hallintoyksiköistä tai niiden osista koostuva yksikkö, jonka tehtävänä on sovittaa yhteen ja tuottaa yhteisiä palveluja varuskuntaan kuuluville yksiköille ja sotilaskohteille. Varuskunnassa käsiteltävän hallinnollisen asian ratkaisee esittelystä varuskunnan päällikkö.

28 §

Alue- ja paikallishallinto sekä maakuntajoukot

Maa on jaettu sotilaslääneihin. Sotilasläänin esikunta on maavoimien esikunnan alainen aluehallintoviranomainen. Aluetoimisto on sotilasläänin esikunnan alainen aluehallintoviranomainen. Maan jakamisesta sotilaslääneihin ja aluetoimistoihin säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Sotilaslaitos, joukko-osasto ja varuskunta ovat puolustusvoimien paikallishallintoviranomaisia. Sotilaslaitos, joukko-osasto ja maakuntajoukot ovat pääesikunnan, maavoimien esikunnan, merivoimien esikunnan, ilmavoimien esikunnan, ilmavoimien esikunnan tai sotilas-

28 §

Paikallishallinto ja maakuntajoukot

Sotilaslaitos ja joukko-osasto ovat puolustusvoimien paikallishallintoviranomaisia. Sotilaslaitos ja joukko-osasto ovat pääesikunnan, maavoimien esikunnan, merivoimien esikunnan, ilmavoimien esikunnan tai sotilas-

mien esikunnan tai sotilaslaitoksen alaisia sen mukaan kuin siitä 29 §:n mukaisesti päätetään.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettussa alue- tai paikallishallintoviranomaisessa käsiteltävän hallinnollisen asian ratkaisee esittelystä alue- tai paikallishallintoviranomaisen komentaja tai päällikkö, jollei asiaa ole säädetty tai määrätty muun viranomaisen ratkaistavaksi. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta alue- tai paikallisviranomaisessa annetaan työjärjestyksessä, jonka alue- tai paikallishallintoviranomaisen komentaja tai päällikkö vahvistaa.

Maakuntajoukot ovat puolustusvoimien kokoonpanoon kuuluvia alueellisia joukkoja. Maakuntajoukot muodostetaan reserviin kuuluvista vapaaehtoisista asevelvollisista ja muista vapaaehtoisista, jotka ovat antaneet vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitetun sitoumuksen puolustusvoimille.

Maakuntajoukkoja voidaan käyttää puolustusvoimien virka-aputehtävissä.

29 §

Kokoonpanosta ja johtosuhteista päättäminen

Puolustusministeriö päättää puolustusvoimain komentajan tai pääesikunnan esityksestä:

1) pääesikunnan, puolustushaaraesikunnan ja Maanpuolustuskorkeakoulun sijoituspaikasta sekä *aluehallinnon esikunnan*, sotilaslaitoksen, joukko-osaston tai muun yksikön perustamisesta, sijoituspaikasta ja lakkauttamisesta; ja

2) muistakin kokoonpanojen tai johtosuhteiden muutoksista, joilla on merkittävää yhteiskunnallista, taloudellista tai henkilöstöön liittyvää vaikutusta.

Puolustusvoimain komentajalla on oikeus muilta osin päättää yksityiskohtaisista kokoonpanoista ja johtosuhteista. Puolustusministeriö tulee pitää tietoisena näitä asioita koskevasta valmistelusta. Toimivallan jaosta puolustusministeriön ja puolustusvoimain

laitoksen alaisia sen mukaan kuin siitä 29 §:n mukaisesti päätetään.

Paikallishallintoviranomaisessa käsiteltävän hallinnollisen asian ratkaisee esittelystä paikallishallintoviranomaisen komentaja tai päällikkö, jollei asiaa ole säädetty tai määrätty muun viranomaisen tai *virkamiehen* ratkaistavaksi. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta paikallisviranomaisessa annetaan työjärjestyksessä, jonka paikallishallintoviranomaisen komentaja tai päällikkö vahvistaa.

Maakuntajoukot ovat *puolustusvoimiin* kuuluvia *alueellisesti tai paikallisesti käytettäviä* joukkoja. *Maakuntajoukot ovat sotilaslaitoksen, aluetoimiston tai joukko-osaston alaisia sen mukaan kuin siitä 29 §:n mukaisesti päätetään.* Maakuntajoukot muodostetaan reserviin kuuluvista vapaaehtoisista asevelvollisista sekä muista vapaaehtoisista, jotka ovat antaneet vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitetun sitoumuksen puolustusvoimille.

Maakuntajoukkoja voidaan käyttää puolustusvoimien virka-aputehtävissä.

29 §

Kokoonpanosta ja johtosuhteista päättäminen

Puolustusministeriö päättää puolustusvoimain komentajan tai pääesikunnan esityksestä:

1) pääesikunnan, puolustushaaraesikunnan, Maanpuolustuskorkeakoulun, *Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen ja aluetoimiston* sijoituspaikasta sekä sotilaslaitoksen, joukko-osaston tai muun yksikön perustamisesta, sijoituspaikasta ja lakkauttamisesta;

2) muistakin kokoonpanojen tai johtosuhteiden muutoksista, joilla on merkittävää yhteiskunnallista, taloudellista tai henkilöstöön liittyvää vaikutusta.

Puolustusvoimain komentajalla on oikeus muilta osin päättää yksityiskohtaisista kokoonpanoista ja johtosuhteista. Puolustusministeriö tulee pitää tietoisena näitä asioita koskevasta valmistelusta. Toimivallan jaosta puolustusministeriön ja puolustusvoimain

komentajan välillä voidaan säätää tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua kokoonpanon lisäksi valmiuden kohottamista varten perustettavasta kokoonpanosta ja johdusuhteista päätetään jäljempänä tässä laissa tarkoitettuna sotilaskäskyasiana.

44 §

Palvelukseen ilmoittautuminen

Puolustusvoimien virkamiesten varallaolo- ja ylityövelvollisuudesta on voimassa, mitä niistä on virkamiesten osalta säädetty työaikalain (605/1996) 5 §:n 3 momentissa ja 18 §:n 4 momentissa.

Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin liittyvien uhkien tai niihin sisältyvien erityistilanteiden taikka valmiuslain (1080/1991) mukaisten poikkeusolojen tai näiden uhkan sitä edellyttäessä virkamiehen on määräyksestä saavuttava palvelukseen myös vuosilomalta tai virkavapaalta. Tällaisen uhkan tai tilanteen ollessa ilmeinen virkamiehen on viipymättä otettava yhteyttä palveluspaikkaansa. Edellä tarkoitettua määräystä antaa puolustusvoimien toimivaltainen viranomais.

50 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Muussa laissa tai asetuksessa oleva viittaus maanpuolustusalueeseen tai sen esikuntaan tarkoittaa tämän lain voimaantulon jälkeen viittausta operatiivisen sotilasläänin esikuntaan ja viittaus sotilasläänin esikuntaan puolestaan viittausta alueellisen sotilasläänin esikuntaan tai aluetoimistoon.

komentajan välillä voidaan säätää tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua kokoonpanon lisäksi valmiuden kohottamista varten perustettavasta kokoonpanosta ja johdusuhteista päätetään jäljempänä tässä laissa tarkoitettuna sotilaskäskyasiana.

44 §

Palvelukseen ilmoittautuminen

Yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja uhkaavien häiriötilanteiden taikka valmiuslain (1552/2011) mukaisten poikkeusolojen tai näiden uhan sitä edellyttäessä puolustusvoimien virkamiehen on määräyksestä saavuttava palvelukseen myös vuosilomalta tai virkavapaalta. Tällaisen uhan tai tilanteen ollessa ilmeinen virkamiehen on viipymättä otettava yhteyttä palveluspaikkaansa. Edellä tarkoitettua määräystä antaa puolustusvoimien toimivaltainen viranomais.

Virkamiehen varallaolovelvollisuudesta säädetään työaikalain (605/1996) 5 §:n 3 momentissa ja velvollisuudesta suostua lisä- tai ylityön tekemiseen mainitun lain 18 §:n 4 momentissa.

50 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

(5 mom. kumotaan)

52 §

Voimaan jäävät asetukset

Seuraavat kumottavan lain nojalla annetut asetukset jäävät edelleen voimaan:

- 1) puolustusministeriön asetus koulutuskustannuksien korvaamisesta (77/2002); sekä*
- 2) asetus maanpuolustuskorkeakoulusta (668/1992).*

52 §

Voimaan jäävät asetukset

(kumotaan)

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

*Ennen tämän lain voimaantuloa vireille
tulleen asian käsittely siirtyy tämän lain mu-
kaan toimivaltaiselle viranomaiselle.*

2.

Laki**asevelvollisuuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asevelvollisuuslain (1438/2007) 4, 8, 60, 92, 104, 110 ja 113 § sekä 129 §:n 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 60, 110 ja 113 § laissa 147/2010, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

4 §

*Puolustusministeriö, pääesikunta, puolustushaarojen ja sotilasläänien esikunnat**Puolustusministeriö, pääesikunta ja puolustushaaraesikunnat*

Puolustusministeriö ohjaa asevelvollisuuden toteuttamista.

Puolustusministeriö ohjaa asevelvollisuuden toteuttamista.

Pääesikunta johtaa ministeriön antamien perusteiden mukaisesti asevelvollisuuden toimeenpanoa ja kehittää asevelvollisuusjärjestelmää.

Pääesikunta johtaa ministeriön antamien perusteiden mukaisesti asevelvollisuuden toimeenpanoa ja kehittää asevelvollisuusjärjestelmää.

Puolustushaaran esikunta suunnittelee, kehittää ja ohjaa asevelvollisuusasioita toimialallaan ja *sotilasläänin esikunta alueellaan*.

Puolustushaaran esikunta suunnittelee, kehittää ja ohjaa asevelvollisuusasioita toimialallaan.

8 §

8 §

*Yleinen toimi- ja päätösvalta**Yleinen toimi- ja päätösvalta*

Yleinen toimi- ja päätösvalta asevelvollista koskevassa asiassa on aluetoimistolla sekä tässä laissa tarkoitettussa palveluksessa olevan osalta joukko-osaston komentajalla tai kertausharjoituksen johtajalla, jollei toimi- ja päätösvaltaa ole säädetty pääesikunnalle, puolustushaaran esikunnalle, *sotilasläänin esikunnalle*, perusyksikön päällikölle, joukkoyksikön komentajalle tai kutsuntalautakunnalle.

Yleinen toimi- ja päätösvalta asevelvollista koskevassa asiassa on aluetoimistolla sekä tässä laissa tarkoitettussa palveluksessa olevan osalta joukko-osaston komentajalla tai kertausharjoituksen johtajalla, jollei toimi- ja päätösvaltaa ole säädetty pääesikunnalle, puolustushaaran esikunnalle, perusyksikön päällikölle, joukkoyksikön komentajalle tai kutsuntalautakunnalle.

Päätöksenteosta sotilaskäskyasioissa säädetään puolustusvoimista annetussa laissa (551/2007) sen ohella, mitä tässä laissa säädetään.

Päätöksenteosta sotilaskäskyasioissa säädetään puolustusvoimista annetussa laissa (551/2007) sen ohella, mitä tässä laissa säädetään.

60 §

60 §

*Palveluksen keskeyttäminen**Palveluksen keskeyttäminen*

Joukko-osaston komentaja voi keskeyttää asevelvollisen tässä laissa tarkoitetun palve-

Joukko-osaston komentaja voi keskeyttää asevelvollisen tässä laissa tarkoitetun palve-

luksen ja kotiuttaa asevelvollisen, jos:

1) asevelvollisen koulutus on keskeytetty 40 §:n 1 kohdan nojalla ja asevelvollinen on kykenemätön myös muuhun palvelukseen pitkähkön ajan;

2) asevelvollinen on epäiltynä sellaisesta rikoksesta tai käyttäytyy sellaisella tavalla, että on perusteltua aihetta epäillä, että asevelvollinen voi vakavasti vaarantaa muiden palvelusturvallisuuden;

3) asevelvollisen palveluskelpoisuus puuttuu 10 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla pitkähkön ajan.

Lisäksi asevelvollisen palvelus voidaan puolustusministeriön päätöksen mukaisesti keskeyttää, jos se on välttämätöntä vakavan kulkutaudin leviämisen estämiseksi tai muusta pakottavasta syystä.

Jos asevelvollinen on tehnyt hakemuksen siviilipalvelukseen tai täydennyspalvelukseen, hänen palveluksensa keskeytetään ja hänet kotiutetaan.

Kertausharjoituksen johtaja voi keskeyttää kertausharjoituksessa olevan asevelvollisen palveluksen ja kotiuttaa asevelvollisen 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetulla perusteella.

Asevelvollista on kuultava henkilökohtaisesti, jos palvelus keskeytetään 1 momentissa tarkoitetulla perusteella.

92 §

Asevelvollisrekisterin pitäjä

Asevelvollisrekisterin pitäjiä ovat pääesikunta, puolustushaaran esikunta, *sotilasläänin esikunta* ja aluetoimisto toimialueellaan sekä joukko-osasto sen palveluksessa olevien osalta.

104 §

Maksuton lomamatka

Varusmies saa palvelusaikanaan vähintään kaksi edestakaista lomamatkaa palveluskautta kohden tai korvauksen matkakustannuksista koti- tai asuinpaikkakunnalleen taikka erityisestä syystä myös muulle sellaiselle paikkakunnalle Suomessa, jonne hänellä on erityisiä henkilökohtaisia siteitä. Ulkomailla

luksen ja kotiuttaa asevelvollisen, jos:

1) asevelvollisen koulutus on keskeytetty 40 §:n 1 kohdan nojalla ja asevelvollinen on kykenemätön myös muuhun palvelukseen pitkähkön ajan;

2) asevelvollinen on epäiltynä sellaisesta rikoksesta tai käyttäytyy sellaisella tavalla, että on perusteltua aihetta epäillä, että asevelvollinen voi vakavasti vaarantaa muiden palvelusturvallisuuden;

3) asevelvollisen palveluskelpoisuus puuttuu 10 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla pitkähkön ajan.

Lisäksi asevelvollisen palvelus voidaan puolustusministeriön *päätöksellä* keskeyttää, jos se on välttämätöntä *vaarallisen tartuntataudin* leviämisen estämiseksi tai muusta pakottavasta syystä.

Jos asevelvollinen on tehnyt hakemuksen siviilipalvelukseen tai täydennyspalvelukseen, hänen palveluksensa keskeytetään ja hänet kotiutetaan.

Kertausharjoituksen johtaja voi keskeyttää kertausharjoituksessa olevan asevelvollisen palveluksen ja kotiuttaa asevelvollisen 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetulla perusteella.

Asevelvollista on kuultava henkilökohtaisesti, jos palvelus keskeytetään 1 momentissa tarkoitetulla perusteella.

92 §

Asevelvollisrekisterin pitäjä

Asevelvollisrekisterin pitäjiä ovat pääesikunta, puolustushaaran esikunta ja aluetoimisto toimialueellaan sekä joukko-osaston palveluksessa olevien osalta.

104 §

Maksuton lomamatka

Varusmies saa *viikonloppuvapaan* sekä 44 — 46 §:ssä tarkoitetun loman ja vapaan yhteydessä edestakaisen matkan tai korvauksen matkakustannuksista koti- tai asuinpaikkakunnalleen taikka erityisestä syystä myös muulle sellaiselle paikkakunnalle Suomessa, jonne hänellä on erityisiä henkilökohtaisia si-

vakinaisesti asuvalla on palvelusaikanaan oikeus vähintään yhteen lomamatkaan koti- tai asuinpaikkakunnalleen ulkomailla.

Matka on tehtävä olosuhteet huomioon ottaen valtiolle edullisimmalla tavalla.

Puolustusministeriön asetuksella säädetään tarkemmin matkakustannusten korvaamisesta ja maksuttomien lomamatkojen lukumäärästä.

110 §

Valitus oikaisuasiassa ja muussa asevelvollisuutta koskevassa asiassa

Päätökseen, johon saa vaatia 109 §:ssä tarkoitettua oikaisua, ei saa hakea suoraan muutosta valittamalla.

Alueoimiston oikaisuasiassa antamaan päätökseen sekä muuhun pääesikunnan, puolustushaaran esikunnan, *sotilasläänin esikunnan*, alueoimiston, joukko-osaston ja kutsuntalautakunnan tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla kutsunta-asiain keskuslautakuntaan.

113 §

Valituskirjelmän toimittaminen viranomaiselle

Kutsunta-asiain keskuslautakunnalle osoitetun valituskirjelmän saa toimittaa myös päätöksen antaneelle viranomaiselle. Kutsuntalautakunnan päätöstä koskeva valituskirjelmä toimitetaan kuitenkin kutsuntalautakunnan asettaneelle alueoimistolle tai kutsunta-asiain keskuslautakunnalle.

Pääesikunnan, puolustushaaran esikunnan, *sotilasläänin esikunnan*, alueoimiston tai joukko-osaston on kahdeksan päivän kuluessa sen jälkeen, kun valituskirjelmä on sille tullut, lähetettävä se ja siihen kuuluvat asiakirjat sekä oma lausuntonsa kutsunta-asiain keskuslautakunnalle.

Ulkomailla vakinaisesti asuvalla on palvelusaikanaan oikeus vähintään yhteen lomamatkaan koti- tai asuinpaikkakunnalleen ulkomailla.

Matka on tehtävä olosuhteet huomioon ottaen valtiolle edullisimmalla tavalla.

Puolustusministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin maksuttomien *matkojen* lukumäärästä *ulkomaille*. *Pääesikunta antaa tarkempia määräyksiä matkakustannusten korvaamisesta.*

110 §

Valitus oikaisuasiassa ja muussa asevelvollisuutta koskevassa asiassa

Päätökseen, johon saa vaatia 109 §:ssä tarkoitettua oikaisua, ei saa hakea suoraan muutosta valittamalla.

Alueoimiston oikaisuasiassa antamaan päätökseen sekä muuhun pääesikunnan, puolustushaaran esikunnan, alueoimiston, joukko-osaston ja kutsuntalautakunnan tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla kutsunta-asiain keskuslautakuntaan.

113 §

Valituskirjelmän toimittaminen viranomaiselle

Kutsunta-asiain keskuslautakunnalle osoitetun valituskirjelmän saa toimittaa myös päätöksen antaneelle viranomaiselle. Kutsuntalautakunnan päätöstä koskeva valituskirjelmä toimitetaan kuitenkin kutsuntalautakunnan asettaneelle alueoimistolle tai kutsunta-asiain keskuslautakunnalle.

Pääesikunnan, puolustushaaran esikunnan, alueoimiston tai joukko-osaston on kahdeksan päivän kuluessa sen jälkeen, kun valituskirjelmä on sille tullut, lähetettävä se ja siihen kuuluvat asiakirjat sekä oma lausuntonsa kutsunta-asiain keskuslautakunnalle.

129 §

Siirtymäsäännös

Jos muussa lainsäädännössä viitataan tällä lailla kumottavaan asevelvollisuuslakiin, viittauksen on katsottava tarkoittavan tätä lakia. *Mitä muussa laissa säädetään sotilasläänin esikunnasta ja sotilasläänin komentajasta, tarkoittaa aluetoimistoa ja aluetoimiston päällikköä.*

129 §

Siirtymäsäännös

Jos muussa lainsäädännössä viitataan tällä lailla kumottavaan asevelvollisuuslakiin, viittauksen on katsottava tarkoittavan tätä lakia.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 ____ . Sen 104 § tulee voimaan kuiten-
kin jo _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .*

3.

Laki**puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain (781/1980) 3 §, sellaisena kuin se on laeissa 346/1998, 559/2007 ja 502/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

Virka-apua pyytää Poliisihallitus. Kiireellisessä tapauksessa virka-apua voi pyytää poliisin valtakunnallisen tai paikallisen yksikön päällikkö taikka asianomaisen poliisiyksikön tai -alueen johtovalmiudessa oleva päällystön kuuluva poliisimies. Pyynnöstä on tällöin ilmoitettava viipymättä Poliisihallitukseen.

Virka-avun antamisesta päättää pääesikunta taikka maanpuolustusalueen, merivoimien, ilmavoimien *tai sotilasläänin* esikunta. Kiireellisessä tapauksessa virka-avun antamisesta voi päättää varuskunnan päällikkö, joukko-osaston komentaja tai sotilaslaitoksen päällikkö.

Puolustusvoimat voi käyttää muissa kuin *tämän lain* 4 §:ssä tarkoitetuissa virka-aputehtävissä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007) tarkoitettuja henkilöitä.

3 §

Virka-apua pyytää Poliisihallitus. Kiireellisessä tapauksessa virka-apua voi pyytää poliisin valtakunnallisen tai paikallisen yksikön päällikkö taikka asianomaisen poliisiyksikön tai -alueen johtovalmiudessa oleva päällystön kuuluva poliisimies. Pyynnöstä on tällöin ilmoitettava viipymättä Poliisihallitukseen.

Virka-avun antamisesta päättää pääesikunta taikka *maavoimien*, merivoimien *tai* ilmavoimien esikunta. Kiireellisessä tapauksessa virka-avun antamisesta voi päättää varuskunnan päällikkö, joukko-osaston komentaja tai sotilaslaitoksen päällikkö.

Puolustusvoimat voi käyttää muissa kuin 4 §:ssä tarkoitetuissa virka-aputehtävissä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007) tarkoitettuja henkilöitä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

4.

Laki**Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetun lain (645/1985) 3—7 §, sellaisina kuin ne ovat, 3 ja 6 § laissa 1261/1992 sekä 4, 5 ja 7 § osaksi laissa 1261/1992, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Tässä laissa tarkoitettua palveluksen suorittamisen lykkäystä myöntää kutsuntojen yhteydessä kutsuntalautakunta ja muutoin sotilasläänin komentaja.

4 §

Asevelvollinen, jolle ei enää voida myöntää palveluksen suorittamisen lykkäystä ja joka on ilmoittanut, että 1 §:n 1 momentissa tarkoitettut syyt edelleen estävät häntä suorittamasta aseellista palvelusta ja sitä korvaavaa palvelusta, vapautetaan hakemuksesta asevelvollisuuden suorittamisesta rauhan aikana.

Vapauttamisen edellytyksenä on, että lykkäys on jatkunut keskeytyksettä sen kalenterivuoden loppuun, jona asianomainen täyttää 28 vuotta ja että hän esittää selvityksen siitä, että hän edelleen kuuluu jäsenenä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuun uskonnolliseen yhdyskuntaan ja osallistuu sen toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu hakemus on tehtävä asianomaisen sotilasläänin esikunnalle kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden alusta lukien, jona asianomainen täyttää 29 vuotta. Vapauttamisesta päättää sotilasläänin komentaja.

Jollei 1 momentissa tarkoitettua vapautusta voida myöntää, asianomainen on määrättävä suorittamaan asevelvollisuutensa asevelvollisuuslaissa tai siviilipalveluslaissa säädettyssä järjestyksessä.

5 §

Jos asevelvollinen, jolle on myönnetty tässä laissa tarkoitettua lykkäystä, haluaa ryhtyä suorittamaan asevelvollisuuttaan asevelvollisuuden

Lakiehdotus

3 §

Tässä laissa tarkoitettua palveluksen suorittamisen lykkäystä myöntää kutsuntojen yhteydessä kutsuntalautakunta ja muutoin *aluetoimiston päällikkö*.

4 §

Asevelvollinen, jolle ei enää voida myöntää palveluksen suorittamisen lykkäystä ja joka on ilmoittanut, että 1 §:n 1 momentissa tarkoitettut syyt edelleen estävät häntä suorittamasta aseellista palvelusta ja sitä korvaavaa palvelusta, vapautetaan hakemuksesta asevelvollisuuden suorittamisesta rauhan aikana.

Vapauttamisen edellytyksenä on, että lykkäys on jatkunut keskeytyksettä sen kalenterivuoden loppuun, jona asianomainen täyttää 28 vuotta ja että hän esittää selvityksen siitä, että hän edelleen kuuluu jäsenenä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuun uskonnolliseen yhdyskuntaan ja osallistuu sen toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu hakemus on tehtävä *asianomaiselle aluetoimistolle* kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden alusta lukien, jona asianomainen täyttää 29 vuotta. Vapauttamisesta päättää *aluetoimiston päällikkö*.

Jollei 1 momentissa tarkoitettua vapautusta voida myöntää, asianomainen on määrättävä suorittamaan asevelvollisuutensa asevelvollisuuslaissa tai siviilipalveluslaissa säädettyssä järjestyksessä.

5 §

Jos asevelvollinen, jolle on myönnetty tässä laissa tarkoitettua lykkäystä, haluaa ryhtyä suorittamaan asevelvollisuuttaan asevelvollisuuden

suuslaissa tai siviilipalveluslaissa säädettyssä järjestyksessä, hänen on siitä ilmoitettava kirjallisesti asianomaiselle sotilasläänin esikunnalle. Sen jälkeen hänet kutsutaan siihen palvelukseen, johon hänet viimeksi mainituissa laeissa säädettyssä järjestyksessä määrätään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehneelle asevelvolliselle ei voida enää myöntää lykkäystä tämän lain perusteella.

6 §

Reservin kertausharjoituksiin tai niiden asemesta suoritettavaan palvelukseen kutsuttu asevelvollinen, joka kutsun saatuaan asianomaisen sotilasläänin esikunnalle kirjallisesti ilmoittaa, että 1 §:ssä tarkoitetut syyt estävät häntä suorittamasta aseellista palvelusta ja sitä korvaavaa palvelusta, ja esittää siitä 2 §:ssä tarkoitetun selvityksen, on vapautettava sanotuista kertausharjoituksista ja niiden asemesta suoritettavasta palveluksesta. Vapauttamisesta päättää sotilasläänin komentaja.

7 §

Kutsuntalautakunnan ja sotilasläänin komentajan tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla kutsunta asiain keskuslautakuntaan 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta. Valitusasioiden käsittelystä kutsunta-asiain keskuslautakunnassa on muutoin voimassa, mitä asevelvollisuuslaissa säädetään.

Asevelvollista, joka on tehnyt 2 tai 4 §:ssä tarkoitetun hakemuksen taikka jonka asia on vireillä valitusasteessa, ei saa määrätä astumaan palvelukseen, ennen kuin asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

suuslaissa tai siviilipalveluslaissa säädettyssä järjestyksessä, hänen on siitä ilmoitettava kirjallisesti asianomaiselle *aluetoimistolle*. Sen jälkeen hänet kutsutaan siihen palvelukseen, johon hänet viimeksi mainituissa laeissa säädettyssä järjestyksessä määrätään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehneelle asevelvolliselle ei voida enää myöntää lykkäystä tämän lain perusteella.

6 §

Reservin kertausharjoituksiin tai niiden asemesta suoritettavaan palvelukseen kutsuttu asevelvollinen, joka kutsun saatuaan *asianomaiselle aluetoimistolle* kirjallisesti ilmoittaa, että 1 §:ssä tarkoitetut syyt estävät häntä suorittamasta aseellista palvelusta ja sitä korvaavaa palvelusta, ja esittää siitä 2 §:ssä tarkoitetun selvityksen, on vapautettava sanotuista kertausharjoituksista ja niiden asemesta suoritettavasta palveluksesta. Vapauttamisesta päättää *aluetoimiston päällikkö*.

7 §

Kutsuntalautakunnan ja *aluetoimiston päällikön* tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla kutsunta-asiain keskuslautakuntaan 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta. Valitusasioiden käsittelystä kutsunta-asiain keskuslautakunnassa on muutoin voimassa, mitä asevelvollisuuslaissa säädetään.

Asevelvollista, joka on tehnyt 2 tai 4 §:ssä tarkoitetun hakemuksen taikka jonka asia on vireillä valitusasteessa, ei saa määrätä astumaan palvelukseen, ennen kuin asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

Ennen tämän lain voimaantuloa sotilasläänin esikunnassa vireille tulleen asian käsittely siirtyy toimivaltaiselle aluetoimistolle.

5.

Laki**terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain (322/1987) 6, 9 a ja 9 b §, sellaisina kuin ne ovat, 6 ja 9 a § laissa 292/2006 sekä 9 b § laissa 1682/1995, 367/1998 ja 623/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Puolustusvoimien terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu puolustusministeriön alaisena pääesikunnalle.

Poikkeusolojen terveydenhuollon alueellisesta suunnittelusta ja operatiivisesta johtamisesta vastaavat puolustushaarojen esikunnat.

Perustason terveydenhuollon järjestelyistä vastaavat Sotilaslääketieteen keskus sekä sen alaiset varuskuntien terveysasemat.

9 a §

Tässä laissa tarkoitettuihin potilasasiakirjoihin sisältyvien tietojen salassapidosta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992) ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) säädetään.

9 b §

Jos lääkäri palveluskelpoisuustarkastuksessa, työhönsijoitustarkastuksessa tai muussa terveystarkastuksessa toteaa puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla tai sotilasvirassa palvelevalla sellaisia terveydellisiä rajoituksia, jotka vaikuttavat asianomaisen palveluskelpoisuusluokkaan, palvelusturvallisuuteen tai suoriutumiseen palvelus- tai virkatehtävissä, on hänen 9 a §:ssä mainittujen lakien säännösten estämättä annettava viivytyksettä tarkastuksesta tehtävistä johtopäätöksistä lausunto asianomaiselle sotilasviranomaiselle.

Ehdotus

6 §

Puolustusvoimien terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta *kuuluvat* pääesikunnalle.

Terveydenhuollon järjestelyistä *puolustusvoimissa vastaa Puolustusvoimien logistiikkalaitos.*

9 a §

Tässä laissa tarkoitettuihin potilasasiakirjoihin sisältyvien tietojen salassapidosta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992) ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) säädetään.

Jollei tästä tai muusta laista muuta johdu, henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999).

9 b §

Jos lääkäri palveluskelpoisuustarkastuksessa, työhönsijoitustarkastuksessa tai muussa terveystarkastuksessa toteaa puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla tai sotilasvirassa palvelevalla sellaisia terveydellisiä rajoituksia, jotka vaikuttavat asianomaisen palveluskelpoisuusluokkaan, palvelusturvallisuuteen tai suoriutumiseen palvelus- tai virkatehtävissä, on hänen 9 a §:ssä mainittujen lakien säännösten estämättä annettava viivytyksettä tarkastuksesta tehtävistä johtopäätöksistä lausunto asianomaiselle sotilasviranomaiselle.

Tässä tarkoitettu sotilasviranomainen on joukko-osaston komentaja tai muun vastaavan hallintoyksikön johtava esimies.

Puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla olevalla tarkastuksessa havaituista rajoituksista palvelustehtäviensä hoitamiseen on annettava lausunto myös perusyksikön päällikölle. *Asevelvollisuuslain ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain nojalla palvelevien osalta edellä tarkoitettut tiedot voidaan antaa myös asevelvollisuuslain soveltamisesta annetun asetuksen (63/1951) 66 §:ssä tarkoitettulle toimikunnalle.*

Lääkäriin on tarkastetun pyynnöstä ilmoitettava antamastaan tarkastettua koskevasta lausunnosta.

Tässä tarkoitettu sotilasviranomainen on joukko-osaston komentaja tai muun vastaavan hallintoyksikön johtava esimies.

Puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla olevalla tarkastuksessa havaituista rajoituksista palvelustehtäviensä hoitamiseen on annettava lausunto myös perusyksikön päällikölle.

Lääkäriin on tarkastetun pyynnöstä ilmoitettava antamastaan tarkastettua koskevasta lausunnosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

6.

Laki**aluevalvontalain 20 ja 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aluevalvontalain (755/2000) 20 ja 22 §, sellaisena kuin niistä on 20 § osaksi lais-
 sa 589/2005, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

20 §

20 §

*Lupaviranomainen ja lupahakemus**Lupaviranomainen ja lupahakemus*

Luvan myöntämistä 12—14 §:ssä tarkoitettuun toimintaan koskevan asian käsittelee ja ratkaisee pääesikunta. Luvan myöntämistä 17 §:ssä tarkoitettuun toimintaan koskevan asian käsittelee ja ratkaisee puolustusvoimien joukko-osasto.

Luvan peruuttamista koskevan asian ratkaisee pääesikunta.

Asian, joka koskee luvan myöntämistä 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun toimintaan rajavyöhykkeellä tai kyseisen luvan peruuttamista, käsittelee ja ratkaisee kuitenkin rajavartiolaitos.

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys toiminnasta sekä siinä käytettävistä välineistä ja laitteista.

Lupaviranomaisesta sekä luvan hakemisesta ja hakemukseen liitettävistä lupaharkinnan kannalta tarpeellisista selvityksistä samoin kuin luvan voimassaolosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

22 §

Muutoksenhaku

Pääesikunnan, joukko-osaston esikunnan ja rajavartiolaitoksen esikunnan tässä luvussa tarkoitettussa lupa-asiassa tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Luvan peruuttamista koskevaa päätöstä noudatetaan valituksesta huolimatta, jollei valitusviran-omainen kiellä päätöksen täytän-

Luvan myöntämistä 12—14 §:ssä tarkoitettuun toimintaan koskevan asian käsittelee ja ratkaisee pääesikunta. Luvan myöntämistä 17 §:ssä tarkoitettuun toimintaan koskevan asian käsittelee ja ratkaisee *merivoimien esikunta*.

Luvan peruuttamista koskevan asian ratkaisee pääesikunta.

Asian, joka koskee luvan myöntämistä 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun toimintaan rajavyöhykkeellä tai kyseisen luvan peruuttamista, käsittelee ja ratkaisee kuitenkin rajavartiolaitos.

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys toiminnasta sekä siinä käytettävistä välineistä ja laitteista.

Lupaviranomaisesta sekä luvan hakemisesta ja hakemukseen liitettävistä lupaharkinnan kannalta tarpeellisista selvityksistä samoin kuin luvan voimassaolosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

22 §

Muutoksenhaku

Pääesikunnan, *merivoimien* esikunnan ja rajavartiolaitoksen esikunnan tässä luvussa tarkoitettussa lupa-asiassa tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Luvan peruuttamista koskevaa päätöstä noudatetaan valituksesta huolimatta, jollei

töönpanoa.

valitusviranomaisen kiellä päätöksen täytäntöönpanoa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

Ennen tämän lain voimaantuloa puolustusvoimien joukko-osastossa vireille tulleen 20 §:n 1 momentissa tarkoitetun lupa-asian käsittely siirtyy merivoimien esikunnalle.

7.

Laki**kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 4 ja 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain (346/1997) 4 §:n 1 momentti ja 10 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 902/2010, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

4 §

*Luvanvarainen toiminta**Luvanvarainen toiminta*

Yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 1 mainittujen kemikaalien ja lähtöaineiden tuottaminen, hankkiminen, säilyttäminen ja käyttäminen, jos 1 luettelon sisältämien kemikaalien yhteismäärä toiminnanharjoittajaa ja laitosta kohden on enemmän kuin 100 grammaa vuodessa, ovat sallittuja Suomessa vain Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen luvalla. Luettelossa 1 mainittujen kemikaalien ja lähtöaineiden tuonti ja toimitus Suomen alueelle ovat määrästä riippumatta sallittuja vain Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen luvalla. Lupaa ei kuitenkaan vaadita instituutilta eikä Puolustusvoimien Teknilliseltä Tutkimuslaitokselta.

Yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 1 mainittujen kemikaalien ja lähtöaineiden tuottaminen, hankkiminen, säilyttäminen ja käyttäminen, jos 1 luettelon sisältämien kemikaalien yhteismäärä toiminnanharjoittajaa ja laitosta kohden on enemmän kuin 100 grammaa vuodessa, ovat sallittuja Suomessa vain Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen luvalla. Luettelossa 1 mainittujen kemikaalien ja lähtöaineiden tuonti ja toimitus Suomen alueelle ovat määrästä riippumatta sallittuja vain Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen luvalla. Lupaa ei kuitenkaan vaadita instituutilta eikä Puolustusvoimien *tutkimuslaitokselta*.

10 §

10 §

*Kemikaalien tuonti ja vienti**Kemikaalien tuonti ja vienti*

Yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 1 tai 2 mainittuja kemikaaleja ja lähtöaineita ei saa tuoda muista kuin sopimuspuolena olevista valtioista. Tämä kieltö ei kuitenkaan koske näytteitä, jotka instituutti tai Puolustusvoimien Teknillinen Tutkimuslaitos ulkoasiainministeriötä etukäteen kuultuaan vastaanottaa yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien kemikaalien todentamiseen liitty-

Yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 1 tai 2 mainittuja kemikaaleja ja lähtöaineita ei saa tuoda muista kuin sopimuspuolena olevista valtioista. Tämä kieltö ei kuitenkaan koske näytteitä, jotka instituutti tai Puolustusvoimien *tutkimuslaitos* ulkoasiainministeriötä etukäteen kuultuaan vastaanottaa yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien kemikaalien todentamiseen liittyviä tutki-

viä tutkimuksia varten. Kemikaaliliitteen luettelossa 1 mainittuja kemikaaleja ei saa viedä eikä toimittaa muihin kuin sopimuspuolena oleviin valtioihin. Kemikaaliliitteen luettelossa 2 mainittuja kemikaaleja ja lähtöaineita ei saa viedä eikä toimittaa muihin kuin sopimuspuolena oleviin valtioihin muuten kuin kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetussa laissa (562/1996) ja kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 428/2009 säädetyin poikkeuksin.

muksia varten. Kemikaaliliitteen luettelossa 1 mainittuja kemikaaleja ei saa viedä eikä toimittaa muihin kuin sopimuspuolena oleviin valtioihin. Kemikaaliliitteen luettelossa 2 mainittuja kemikaaleja ja lähtöaineita ei saa viedä eikä toimittaa muihin kuin sopimuspuolena oleviin valtioihin muuten kuin kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetussa laissa (562/1996) ja kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 428/2009 säädetyin poikkeuksin.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

8.

Laki**rajavartiolain 79 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajavartiolain (578/2005) 79 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

79 §

79 §

*Puolustusvoimien virka-apu rajavartiolaitok-
selle*

*Puolustusvoimien virka-apu rajavartiolaitok-
selle*

Virka-apua pyytää rajavartiolaitoksen esikunta tai kiireellisessä tapauksessa se hallintoyksikkö, joka virka-apua tarvitsee. Virka-avun antamisesta päättää Pääesikunta tai merivoimien, ilmavoimien taikka maanpuolustusalueen esikunta. Kiireellisessä tapauksessa virka-avun antamisesta voi päättää varuskunnan päällikkö tai joukko-osaston komentaja.

Virka-apua pyytää rajavartiolaitoksen esikunta tai kiireellisessä tapauksessa se hallintoyksikkö, joka virka-apua tarvitsee. Virka-avun antamisesta päättää Pääesikunta tai merivoimien, ilmavoimien taikka *maavoimien* esikunta. Kiireellisessä tapauksessa virka-avun antamisesta voi päättää varuskunnan päällikkö tai joukko-osaston komentaja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

9.

Laki**sotilasoikeudenkäyntilain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1263/1992, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §
Alioikeuden sotilasjäsenet ja heille riittävän monta varajäsentä määrää hovioikeus maanpuolustusalueen komentajan esityksestä.

11 §
Alioikeuden sotilasjäsenet ja heille riittävän monta varajäsentä määrää hovioikeus *maavoimien* komentajan esityksestä.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

1.

Tasavallan presidentin asetus**sotilas- ja palvelusarvoista sekä puolustusvoimien tunnuskuvasta annetun tasavallan presidentin asetuksen 16 §:n muuttamisesta**

Tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti muutetaan sotilas- ja palvelusarvoista sekä puolustusvoimien tunnuskuvasta annetun tasavallan presidentin asetuksen (1490/2007) 16 §, sellaisena kuin se on asetuksessa 1620/2009, seuraavasti:

16 §

Toimivalta sotilasarvoon ylentämiseen ja palvelusarvon antamiseen

Toimivallasta ylentää upseerin, erikoisupseerin ja eräisiin opistoupseerin sotilasarvoihin sekä antaa kenraalin sotilasarvoa vastaava palvelusarvo säädetään puolustusvoimista annetun lain 40 §:n 1 momentissa.

Sotilaspappina tai sotilasvirkamiehenä palvelevan palvelusarvon antaa puolustusvoimain komentaja.

Aliupseerina ja määräaikaisena aliupseerina palvelevan ylentää sotilasmestariksi ja sitä vastaavan palvelusarvon antaa pääesikunnan päällikkö, ylivääpeliksi ja ylipursimieheksi ylentää ja niitä vastaavan palvelusarvon antaa maavoimien, ilmavoimien tai merivoimien komentaja tai puolustusvoimien henkilöstöpäällikkö. Vääpeliksi ja pursimieheksi sekä niitä alempiin sotilasarvoihin ylentää sekä niitä vastaavan palvelusarvon antaa joukko-osaston komentaja tai muu hallintoyksikön päällikkö.

Puolustusvoimien palveluksessa olevan siivilihenkilön ylentää sotilasmestariksi pääesikunnan päällikkö ja ylivääpeliksi ja ylipursimieheksi maavoimien, merivoimien tai ilmavoimien komentaja tai puolustusvoimien henkilöstöpäällikkö. Vääpelin ja pursimiehen sekä niitä alempaan sotilasarvoon ylentää joukko-osaston komentaja tai muu hallintoyksikön päällikkö.

Edellä 12 §:ssä tarkoitetun Maanpuolustuskorkeakoulun opiskelijan palvelusarvon antaa Kadettikoulun, Maasotakoulun, Merisotakoulun tai Ilmasotakoulun johtaja.

Reserviin ja varareserviin kuuluvan ylentää miehistön ja aliupseerin sotilasarvoihin alue toimiston päällikkö. Edellä 10 §:n 1 kohdassa ja 11 §:ssä tarkoitettuihin sotilasarvoihin ylentää joukko-osaston komentaja tai muu hallintoyksikön päällikkö.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

2.

Tasavallan presidentin asetus**toimivallan jaosta sotilaskäskyasioissa annetun tasavallan presidentin asetuksen muuttamisesta**

Tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti
kumotaan toimivallan jaosta sotilaskäskyasioissa annetun tasavallan presidentin asetuksen (1089/2007) 6 §, sekä
muutetaan 2 ja 4 §, sellaisina kuin ne ovat asetuksessa 1619/2009, seuraavasti:

2 §

Käskyvaltasuhteet

Rikoslain (39/1889) 45 luvun 27 §:ssä tarkoitettu sotilas on sotilaskäskyasioissa sotilasesimiehensä alainen.

Pääesikunnan päällikkö, maavoimien komentaja, merivoimien komentaja, ilmavoimien komentaja ja Maanpuolustuskorkeakoulun rehtori ovat sotilaskäskyasioissa välittömästi puolustusvoimain komentajan alaisia.

Varuskunnan päällikkö, sotilaslaitoksen johtaja, joukko-osaston komentaja ja muun hallintoyksikön päällikkö ovat sotilaskäskyasioissa puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 28 §:n 2 momentissa säädetyn alaisuussuhteensa mukaisesti pääesikunnan

päällikön, maavoimien komentajan, merivoimien komentajan tai ilmavoimien komentajan alaisia.

4 §

Puolustushaaran komentajan ratkaisulta Maavoimien komentaja, merivoimien komentaja ja ilmavoimien komentaja ratkaisevat puolustushaaraansa sekä suoraan alaisensa hallintoyksiköiden sotilaallista toimintaa ja poikkeusoloihin varautumista koskevat sotilaskäskyasiat.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

3.

Valtioneuvoston asetus**puolustusvoimista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta**

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustusvoimista annetun valtioneuvoston asetuksen (1319/2007) 2, 20 ja 27 § seuraavasti:

2 §

Pääesikunnan tehtävät ja kokoonpano

Sen lisäksi, mitä puolustusvoimista annetun lain 26 §:ssä säädetään, pääesikunnan tehtävänä on:

1) suunnitella ja toimeenpanna puolustusvoimien yhteiset operaatiot; sekä

2) ohjata puolustushaarojen, Maanpuolustuskorkeakoulun ja alaiensa laitosten toimintaa ja jakaa toiminnan toteuttamiseksi tarvittavat voimavarat.

Pääesikunta jakautuu osastoihin ja tarpeen mukaan muihin toimintayksiköihin pääesikunnan tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Pääesikuntaa johtaa pääesikunnan päällikkö. Osastoja johtavat pääesikunnan päällikkö sekä apulaisiesikuntapäällikön tehtävissä toimivat puolustusvoimien operaatiopäällikkö, puolustusvoimien henkilöstöpäällikkö, puolustusvoimien sotatalouspäällikkö ja puolustusvoimien strategiapäällikkö.

20 §

Virkamiehen määrääminen tehtävään

Virkamiehen määrää tehtävään nimittävä viranomainen, kuitenkin siten, että:

1) everstin, kommodorin, everstiluutnantin tai komentajan sotilas- tai palvelusarvossa palvelevan upseerin sekä vastaavassa erikoisupseerin sotilas- tai palvelusarvossa palvelevan erikoisupseerin sekä joukkoyksikön komentajan määrää tehtävään puolustusvoimain komentaja;

2) majurin tai komentajakapteenin sekä niitä alemmassa sotilas- ja palvelusarvossa palvelevan upseerin sekä vastaavassa erikoisupseerin sotilas- ja palvelusarvossa palvelevan erikoisupseerin, opistoupseerin, määräaikaisten reserviupseerin, aliupseerin ja määräaikaisten aliupseerin määrää tehtävään 15 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettu viranomainen.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tai 15 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettun virkamiehen tehtävään määrääminen edellyttää virkamiehen siirtymistä joukko-osastosta tai sitä vastaavasta hallintoyksiköstä toiseen maavoimissa, merivoimissa tai ilmavoimissa, tehtävään määrää maavoimien, merivoimien tai ilmavoimien komentaja.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tai 15 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettun virkamiehen tehtävään määrääminen edellyttää siirtymistä joukko-osastosta tai sitä vastaavasta hallintoyksiköstä toiseen Puolustusvoimien logistiikkalaitoksessa, tehtävään määrää Puolustusvoimien Logistiikkalaitoksen johtaja.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tai 15 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettun virkamiehen tehtävään määrääminen edellyttää muuta siirtymistä puolustusvoimissa, tehtävään määrää pääesikunta.

Jos tehtävien tarkoituksenmukainen hoitaminen sitä edellyttää, virkamies voidaan tilapäisesti määrätä muuhun kuin puolustusvoimista annetun lain 29 §:ssä ja tämän asetuksen 6 §:ssä tarkoitettun kokoonpanon mukaiseen tehtävään.

Sotilaallisen kriisinhallinnan tehtävään määräämisestä säädetään sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006).

27 §

*Valtion edun valvominen puolustushaaroissa,
Maanpuolustuskorkeakoulussa ja Puolustus-
voimien logistiikkalaitoksessa*

Maavoimien, merivoimien ja ilmavoimien esikunnilla on oikeus tuomioistuimessa ja muissa viranomaisissa sekä laitoksissa ja yhteisöissä valvoa valtion etua ja oikeutta puolustushaaraansa koskevissa asioissa sekä käyttää valtion puhevaltaa niissä puolustus-

voimia koskevissa asioissa, joissa puolustusministeriön tai pääesikunnan edustaja ei sitä tee.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus on toimialaansa koskevissa asioissa myös Maanpuolustuskorkeakoululla ja Puolustusvoimien logistiikkalaitoksella.

—————
Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

4.

Valtioneuvoston asetus**aluetuimistoista**

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 27 c §:n 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa /20 :

1 §

Soveltamisala

Laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi maa on jaettu aluetuimistojen toimialueisiin niin kuin tässä asetuksessa säädetään.

2 §

Aluetuimistot

Aluetuimistot ja niiden toimialueet ovat:

- 1) Uudenmaan aluetuimisto, jonka toimialue on Uudenmaan maakunta;
- 2) Lounais-Suomen aluetuimisto, jonka toimialue on Satakunnan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakunnat;
- 3) Pirkanmaan aluetuimisto, jonka toimialue on Pirkanmaan maakunta;
- 4) Hämeen aluetuimisto, jonka toimialue on Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnat;
- 5) Keski-Suomen aluetuimisto, jonka toimialue on Keski-Suomen maakunta;
- 6) Kaakkois-Suomen aluetuimisto, jonka toimialue on Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakunnat;
- 7) Etelä-Savon aluetuimisto, jonka toimialue on Etelä-Savon maakunta;
- 8) Pohjois-Savon aluetuimisto, jonka toimialue on Pohjois-Savon maakunta;

9) Pohjois-Karjalan aluetuimisto, jonka toimialue on Pohjois-Karjalan maakunta;

10) Pohjanmaan aluetuimisto, jonka toimialue on Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnat;

11) Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun aluetuimisto, jonka toimialue on Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat;

12) Lapin aluetuimisto, jonka toimialue on Lapin maakunta.

3 §

Aluetuimiston organisaatio

Aluetuimistossa voi olla yksiköitä eri tehtäväkokonaisuuksia varten. Yksiköistä määrätään aluetuimiston työjärjestyksessä. Kaksi- ja monikielisessä aluetuimistossa on kuitenkin aina yksikkö ruotsinkielisiä tehtäviä ja palveluja varten.

4 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Tällä asetuksella kumotaan maan jakamisesta sotilaslääneihin ja aluetuimistoihin annettu valtioneuvoston asetus (961/2007).

5.

Valtioneuvoston asetus**naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun asetuksen muuttamisesta**

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti

kumotaan naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun asetuksen (266/1995) 5 §, sekä *muutetaan* 1—4 §, sellaisena kuin niistä on 2 § osaksi asetuksessa 376/2000, seuraavasti:

1 §

Naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen (asepalvelus) haetaan pääesikunnan määräämänä ajankohtana. Pääesikunta määrää ne joukko-osastot, joissa asepalvelus suoritetaan. Maavoimien esikunta jakaa aluetoimistoille kiintiöt asepalvelukseen määräämistä varten.

2 §

Aluetoimisto huolehtii asepalvelukseen hakemista ja valintaa koskevista menettelyistä.

Aluetoimistolle toimitettavaan hakemukseen on liitettävä pääesikunnan määräämä selvitys.

3 §

Hakijoille järjestetään jokaisen aluetoimiston toimialueella erityinen valintatilaisuus. Aluetoimisto kutsuu valintatilaisuuteen ne hakijat, jotka hakemusten perusteella täyttävät asepalvelukseen astumisen edellytykset. Erikoisjoukkoihin pyrkivien on osallistuttava erikoisjoukkojen järjestämiin valintatilaisuuksiin.

Valintatilaisuudessa tehdään palveluskelpoisuuteen liittyvät haastattelut ja testit sekä lääkärintarkastus hakijan palveluskelpoisuuden määrittämiseksi. Valintatilaisuudessa annetaan lisäksi tietoa puolustusvoimista sekä asepalveluksen sisällöstä ja palvelukseen hyväksyttävien oikeudellisesta asemasta.

4 §

Aluetoimisto päättää saatujen selvitysten perusteella asepalvelukseen hyväksymisestä ja toimittaa hyväksytyille todisteellisesti palvelukseenastumismääräyksen, jossa on ilmoitettava, milloin ja mihin joukko-osastoon asianomaisen on saavuttava palvelukseen.

Jos hakemus on hylätty, on päätöksestä annettava tieto hakijalle.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____ .

6.

Valtioneuvoston asetus**Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetun asetuksen muuttamisesta**

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti

kumotaan Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetun asetuksen (636/1986) 4 §, sellaisena kuin se on osaksi asetuksessa 1266/1992, sekä

muutetaan 1, 2 ja 7 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat osaksi asetuksessa 1266/1992, seuraavasti:

1 §

Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetun lain (645/85), jäljempänä vapauttamislaki, 1 §:ssä tarkoitettu asevelvollisen ilmoitus, että uskonnolliseen vakaumukseen perustuvat vakavat omantunnonnonyyt estävät häntä suorittamasta asevelvollisuutta aseellisessa palveluksessa tai missään sitä korvaavassa palveluksessa, on sisällytettävä tai liitettävä kutsuntalautakunnalle kutsunnassa tehtävään lain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuun hakemukseen. Hakemus on laadittava pääesikunnan vahvistaman kaavan mukaiselle lomakkeelle, ja siihen on vapauttamislain 2 §:ssä tarkoitettuna selvityksenä liitettävä Jehovan todistajat -nimisen uskonnollisen yhdyskunnan tai sen seurakunnan enintään kaksi kuukautta aikaisemmin antama virallinen todistus siitä, että asevelvollinen kuuluu sanottuun uskonnolliseen yhdyskuntaan.

Mitä 1 momentissa säädetään hakemuksesta ja sen liitteestä, koskee myös vapauttamislain 2 §:n 2 momentin perusteella kutsunnan jälkeen tehtävää hakemusta. Hakemus on kuitenkin tällöin tehtävä asianomaiseen aluetoimistoon.

Ulkomailla pysyvästi asuva asevelvollinen voi jättää 1 ja 2 momentissa tarkoitettun ha-

kemuksen myös Suomen lähetystöön tai konsulinvirastoon.

2 §

Vapauttamislain 2 §:ssä tarkoitettua lykkäystä myönnetään asevelvolliselle ensimmäisellä kerralla enintään kolmeksi vuodeksi.

Ennen lykkäysajan päättymistä tehdystä hakemuksesta lykkäystä jatketaan asianomaisen aluetoimiston päätöksellä enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan aina sen vuoden loppuun saakka, jona hakija täyttää 28 vuotta. Lykkäys myönnetään kalenterivuosiina. Lykkäyksen hakemisesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 1 §:ssä säädetään.

7 §

Aluetoimiston on toimitettava asianomaisille syyttäjä- ja täytäntöönpanoviranomaisille tieto vapauttamislain 11 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettulle asevelvolliselle myönnetystä lykkäyksestä ja hänen vapauttamisestaan asevelvollisuuden suorittamisesta rauhan aikana.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____ .

7.

Valtioneuvoston asetus

terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti muutetaan terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun asetuksen (371/1987) 2—4 §, sellaisena kuin niistä ovat 3 ja 4 § asetuksessa 462/2005, seuraavasti:

2 §

Puolustusvoimien logistiikkalaitos järjestää puolustusvoimien terveydenhuollon palvelut varuskunnittain joko tuottamalla palvelut itse tai hankkimalla ne terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain 8 §:ssä tarkoitetulta palvelujen tuottajalta. Terveydenhuolto on järjestettävä myös tilapäisesti kootuissa harjoitusjoukoissa.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksessa on vastaava lääkäri. Vastaava lääkäri johtaa terveydenhuollon järjestämistä puolustusvoimissa.

3 §

Puolustusvoimien terveydenhuollon toimintayksikkö on Puolustusvoimien logistiikkalaitokseen kuuluva Sotilaslääketieteen keskus.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen tehtävänä on tutkia ja kehittää puolustusvoimien terveydenhuoltoa, kenttä- ja suojelulääkintää, palveluskelpoisuutta ja palvelusturvallisuutta sekä huolehtia niistä koskevasta koulutuksesta ja kokeilutoiminnasta sekä asevelvollisten ja palkatun henkilöstön palveluskelpoisuuden arvioinnista. Lisäksi Puolustusvoimien logistiikkalaitos toimii kansallisena ilmailulääketieteen ja sukelluslääketieteen keskuksena sekä suojelulääketieteen ja ympäristötervey-

den osaamiskeskuksena. Puolustusvoimien logistiikkalaitos vastaa puolustusvoimien perusterveydenhuollon, työterveyshuollon ja erikoissairaanhoidon palveluiden järjestelyistä.

Terveysasema on Sotilaslääketieteen keskuksen alainen yleislääkärijohtoinen terveydenhuollon toimipaikka varuskunnan paikallista terveydenhuoltoa varten. Puolustusvoimissa voi lisäksi olla tilapäisiä hoitopaikkoja.

4 §

Sotilasapteekki valmistaa, hankkii, varastoi ja toimittaa puolustusvoimien terveydenhuollossa tarvittavia lääkkeitä ja muuta apteekikialan materiaalia. Varuskuntien terveysasemilla on lisäksi lääkekeskuksia ja lääkevarastoja, joiden valvonnasta huolehtii Sotilasapteekki.

Lääkintävarikko hankkii, varastoi ja toimittaa puolustusvoimien terveydenhuollossa tarvittavaa muuta materiaalia.

Puolustusministeriön päätöksellä voidaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettua materiaalia toimittaa myös muille valtion hallintoyksiköille.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____ .

8.

Valtioneuvoston asetus**vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunnasta annetun valtioneuvoston asetuksen
4 §:n muuttamisesta**

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunnasta annetun valtioneuvoston
asetuksen (960/2007) 4 § seuraavasti:

4 §

*Alueelliset ja toimialakohtaiset neuvottelu-
kunnat*

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvot-
telukunta voi asettaa aluetoimistoihin alueel-
lisiä ja puolustushaaroihin toimialakohtaisia
neuvottelukuntia sen omaa toimikautta vas-
taavaksi ajaksi.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voi-
daan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edel-
lyttämiin toimiin.

9.

Valtioneuvoston asetus

aluevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 ja 10 §:n muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
kumotaan aluevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (971/2000) 9 §, sellaisena
kuin se on osaksi asetuksessa 1038/2006, sekä
muutetaan 10 § seuraavasti:

10 §

Lupahakemus

Aluevalvontalain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua lupaa koskeva hakemus osoitetaan merivoimien esikunnalle ja toimitetaan perille viimeistään kuusi vuorokautta ennen hakemuksessa tarkoitettua toiminnan suunnitel-

tua aloittamista. Hakemus tehdään lomakkeella, jonka kaavan pääesikunta vahvistaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu hakemus voidaan jättää myös merivartiostolle edelleen merivoimien esikunnalle toimitettavaksi.

—————
Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

—————

10.**Valtioneuvoston asetus****suoja-alueista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n kumoamisesta**

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään:

Tällä asetuksella kumotaan 1 §
annetun valtioneuvoston asetuksen (1125/2000) 2 § sellaisena kuin se on asetuk-
sessa 1039/2006.

Tämä asetus tulee voimaan 2 §
kuuta 20 . päivänä

11.

Valtioneuvoston asetus**kemikaalilain valvontaviranomaisista puolustusvoimissa annetun asetuksen 2 §:n muuttamisesta**

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
muutetaan kemikaalilain valvontaviranomaisista puolustusvoimissa annetun asetuksen (469/1992) 2 § seuraavasti:

2 §
Puolustusvoimissa kemikaalilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvontaviranomaisina toimivat puolustusministeriö ja pääesikunta. Puolustusministeriölle kuuluu valvonnan ylin johto ja ohjaus. Pääesikunta ohjaa ja valvoo kemikaalilain ja

sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista puolustusvoimissa.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

12.

Valtioneuvoston asetus**sotilasoikeudenkäyntiasetuksen 2 §:n muuttamisesta**

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasoikeudenkäyntiasetuksen (964/1983) 2 §, sellaisena kuin se on osaksi asetuksessa 1267/1992, seuraavasti:

2 §

Maavoimien komentajan on hyvissä ajoin ilmoitettava hovioikeudelle sen tuomiopiirin alueella toimivan sotilasoikeudenkäyntiasioita käsittelevän alioikeuden sotilasjäsenen toimikauden tai palvelussuhteen päättymisestä taikka tämän siirtymisestä palvelukseen alioikeuden tuomiopiirin ulkopuolelle. Samalla maavoimien komentajan on tehtävä esitys uuden sotilasjäsenen tai varajäsenen määrittämiseksi.

Puolustusministeriön on tehtävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta vastaava ilmoitus sekä ehdotus hovioikeuden sotilasjäsenestä tai varajäsenestä oikeusministeriölle esityksen tekemistä varten korkeimmalle oikeudelle.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

13.

Puolustusministeriön asetus**asevelvollisuuslaissa ja terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa tarkoitetuista etuuksista annetun puolustusministeriön asetuksen 8 §:n kumoamisesta**

Puolustusministeriön päätöksen mukaisesti säädetään:

Tällä asetuksella kumotaan asevelvollisuuslaissa ja terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa tarkoitetuista etuuksista annetun puolustusministeriön asetuksen (1444/2007) 8 §.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

14.

Puolustusministeriön asetus**sotilasräjähteistä annetun puolustusministeriön asetuksen 2 §:n muuttamisesta**

Puolustusministeriön päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasräjähteistä annetun puolustusministeriön asetuksen (772/2009) 2 § seuraavasti:

2 §

Puolustushallinnon viranomaiset

Puolustusministeriölle kuuluu sotilasräjähteitä koskevien asioiden ylin johto ja ylin ohjaus. Pääesikunta johtaa ja valvoo sotilasräjähteitä koskevia asioita puolustushallinnossa.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto huolehtii kemikaaliturvallisuuslaissa Turvatekniikan keskukselle säädetyistä räjähteitä koskevistä tehtävistä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Pääesikunnassa toimii sotilasräjähteiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnista vas-

taava kansallinen vastuutaho (National Authority). Kansallinen vastuutaho huolehtii kemikaaliturvallisuuslain 102 §:ssä tarkoitettuista tarkastuslaitokselle kuuluvista vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen liittyvistä tehtävistä.

Puolustushaaraesikunnat ja Puolustusvoimien logistiikkalaitos hoitavat kemikaaliturvallisuuslaissa toiminnanharjoittajalle säädetyjä tehtäviä. Joukko-osastot hoitavat omaan varastointiinsa liittyviä tehtäviä.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____ .